

Årsberetning 2009

Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje

Redaktion:

Forskningsleder, cand. cur., ph.d Charlotte Delmar
(ansvarshavende)

Tekster til artikler:

Forskningsleder, cand. cur., ph.d Charlotte Delmar

Post doc, cand. cur., ph.d. Erik Elgaard Sørensen

Seniorforsker, cand. cur., ph.d. Birgitte Schantz Laursen & forløbskoordinator, cand. cur. Anette Højer Mikkelsen

Artikel side 15: Kommunikationskonsulent Rasmus Hougaard

Artikel side 22-23: Forskningsleder, cand. cur., ph.d Charlotte Delmar og professor Christopher Johns

Layout:

Ole Svendsen, Foto/AV-Sektionen, Aalborg Sygehus

Foto:

Foto AV-sektionen, Aalborg Sygehus, samt private optagelser
Reg. nr.: 100225-01os

Udgiver:

Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Forskningens Hus,
Sdr. Skovvej 15, 9000 Aalborg

Tel: 99 32 68 27

Fax: 99 32 68 01

E-mail: c.delmar@rn.dk

www.foksy.dk

© Marts 2010 - Aalborg Sygehus

INDHOLD

Forord	4
Indledning – er bægeret halvfyldt eller halvtomt?	5
Artikler.....	6
Strategirejsen fortsætter – Innohvaffornoget?	6
En undersøgelse af den operationsassisterende funktion	10
Projekt Sexologisk Rådgivning	12
Organisatorisk forankring i sygehuset	13
Chefsygeplejersken, Oversygeplejerskeråd og Sygeplejefagråd	13
Netværk med udviklingssygeplejersker og omsorgsprogrammet	13
Journal Clubs	14
Forum for ph.d. stud. sygeplejersker/terapeuter.....	14
Bare spring ud i projekterne	15
Tværdisciplinært forskningssamarbejde.....	16
Samarbejde med forsknings- og innovationschef.....	16
Tværdisciplinære forskerkurser.....	18
Regionale udvalg	18
Samarbejde med nationale og internationale forskningsmiljøer.....	19
Center for Kliniske retningslinier	19
Afdeling for Sygeplejevidenskab	19
Nationalt samarbejde med øvrige sygeplejevidenskabelige forskningsmiljøer	19
Gæster	19
Samarbejde med internationale forskningsmiljøer	20
The Person-oriented Health System	22
Billedcollage.....	24
Projekter	26
Ph.d.-projekter	26
Nordiske projekter.....	27
Projekter inden for Region Nordjylland – på tværs af institutioner.....	27
Projekter ved Aalborg Sygehus	28
Formidling af forskning.....	30
Charlotte Delmar	30
Birgitte Schantz Laursen.....	32
Erik Elgaard Sørensen	34
Karen Marie Dalgaard.....	37
Edith Mark.....	39
Bente Hoeck.....	40
Dorte Buchwald	40
Mette Grønkjær	41
Mette Kjerholt	41
Charlotte Bjørnes	42
Karin Bundgaard	45
Mette Holst.....	45

FORORD

Forandringens vinde har ikke siden sidste årsberetning 2008 lagt sig. Vi står hver dag over for nye forhindringer, begrænsninger og udfordringer. Så kan man vælge enten at begræde situationen eller man kan se det som en mulighed for nytænkning og innovation. Dog er det ikke helt så enkelt, som det er sagt. Det kræver en indsats at få forandringsmekanismer til at fungere som muligheder, ikke blot inden for forskning og udvikling, men i hele sygehusets organisation. For sygehuset, sundhedsvæsenet og verden er forandret, men tankesættet overlever ofte i en virkelighed, der ikke længere findes.

I arbejdet med at få forandringsmekanismerne vendt til en positiv udvikling er der en række personer, fonde og institutioner, som jeg og Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje vil takke. Forsknings- og innovationschef Hans Gregersen er i et konstant innovationsunivers og har som facilitator og brobygger mellem forskning og innovation været den person, som har drevet forskningsenheden til en fortsat udvikling. Også en stor tak til Sygehusledelsen ved Aalborg Sygehus for at tillade denne udvikling og skabe mulighederne herfor.

De fire forskere og de ph.d.-studerende ved Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje takkes for på hver deres måde at bringe stor faglighed og organisatorisk ansvarsbevidsthed ind i hverdagen.

Forskningsmiljøerne i Forskningshus takkes for samarbejde, ligeværdighed og åbenhed i forbindelse med tværfaglige aktiviteter.

Det er endvidere meget glædeligt at 2009 har bragt nyttige fondsmidler. Udvikling af det personorienterede sundhedsvæsen fordrer forskning i klinisk sygepleje. Rigtige mange tak til:

Novo Nordisk Fonden
Dansk Sygeplejeråd, Sygeplejerskernes Forskningsfond
Dansk Sygeplejeråds Stipendiefond/M.L. Jørgensen og Gunnar Hansens fond
Århus Universitetshospital, Forskningsinitiativet
Det Obelske Familiefond
Sallingfonden
HR, Region Nordjylland
IT, Projekt og Udvikling, Region Nordjylland
Idéklubben. Aalborg Sygehus
Det Strategiske Forskningsråd

For støtte til ph.d.- lønmidler m.m samt forskeransættelser skal også rettes en tak til Aalborg Sygehus, Sygehus Vendsyssel, Odense Universitetshospital, Århus Sygehus/afdeling L og Favrskov Kommune.

Og sidst – men på ingen måde mindst – takker jeg for det fagligt stimulerende samarbejde, som forskningsenheden igen i år har glædet sig over:

Igen i år tak til afdelingsledelsen i Hæmatologisk Afdeling, Aalborg Sygehus ved oversygeplejerske June Korup og ledende over-

læge Anne Bukh samt professor Hans E. Johnsen, som med stor tillid har bakket op omkring implementering af den lindrende indsats i hospitalsregi. Og sidst på året i forbindelse med samarbejdet omkring ansættelse af postdoc i Hæmatologisk Afdeling. Tak til det nordiske forskernetværk ved Arcada, Helsingfors, Finland og Ersta Sköndal Högskola, Stockholm, Sverige for fælles engagement i projektet om kulturernes betydning og omsorgsetikkens forfald.

Professor Christopher Johns, Bedfordshire University, UK takkes især for fælles artikel i Aalborg Sygehus årsberetning 2008, udgivet foråret 2009. Når omsorgsetik og refleksionen går hånd-i-hånd forbindes læring og sygepleje.

Tak til professor Jean Watson, Colorado, USA for indholdsrigge ”Tænke-Tanksmøder”, dette år afviklet i South Carolina.

Tak til Afdeling for Sygeplejevidenskab ved Aarhus Universitet, UCSF og Enheden for Sygeplejeforskning ved Syddansk Universitet - tak fra hele forskningsenheden for både fagligt samarbejde og socialt samvær.

Et mangeårigt samarbejde med docent Mogens Pahuus, Det Humanistiske Fakultet ved Aalborg Universitet har også i år beriget forskningsenheden, ikke mindst med gribende forelæsninger ved det årlige nordiske ph.d.seminar. Ved samme ph.d.seminar bidrog også lektor Finn Thorbjørn Hansen, DPU – tak til begge.

Endvidere tak til kollegaer i det nationale netværk for forskningsledere ansat ved hospitaler i Danmark, og en helt særlig tak fra hele ”forskerfamilien” rettes til norske professor Kari Martinsen og Herdis Alvsvåg.

Det er mit håb at Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje kan medvirke til forandring af tankesættet mod et mulighedsnetværk.

Charlotte Delmar

Charlotte Delmar
Forskningsleder
Ph.d., cand.cur

INDLEDNING

– ER BÆGERET HALVFYLDT ELLER HALVTOMT?

af forskningsleder Charlotte Delmar

Det er ærgerligt hvis for mange sundhedsfaglige personer ser barrierer og forhindringer overalt. Det er ærgerligt fordi der i ethvert menneske er indlejret et skaberværkspotentiale. Det handler derfor om for sundhedsvæsenets ledere at lægge forholdene til rette på en sådan måde, at forandring skaber nye muligheder frem for begrænsninger. Det handler også om for den enkelte sundhedsfaglige person at være villig til at forandre sin livsanskuelse - at turde gribe forandringerne og selv gøre en indsats for at ændre sit tankemønster mod nye ideer, nytænkning, organisatorisk sammenhængskraft, videndeling og vedholdenhed.

Sundhedsvæsenet og sygehuset har behov for kontinuerlig og systematisk nytænkning i forhold til at skabe værdi, bedste dokumenterede kvalitet og sundhed og velfærd for borgere, patienter og pårørende. Med det rette brændstof kan vilkår og tanksæt ændres, således at vi i stedet for et halvtomt bæger ser et halvfylt.

Med 1-2-3 strategi for forskning i klinisk sygepleje 2009 - 2013 i hånden har vi ekspliciteret vort tankemønster - målet er klart og vi vil på Aalborg Sygehus skabe endnu stærkere sammenhæng og bånd mellem klinisk sygepleje, forskning, udvikling, uddannelse og ledelse. Derfor vil den første artikel også igen i år dreje sig om strategiarbejdet med følgende disposition: En status - væsentlige udfordringer - næste destination. Derefter følger to artikler, hvoraf den ene er en beskrivelse af et forskningsprojekt, der har til formål at kortlægge hvordan

sygepleje på operationsafsnit viser sig. Den sidste artikel præsenterer etablering af en service innovation; Sexologisk Rådgivning, med klinik og forskning ”hånd-i-hånd”.

Herefter følger en præsentation af forskellige aspekter af forskningens organisatoriske forankring i sygehuset, det tværdisciplinære forskningssamarbejde, samarbejdet med forskellige nationale og internationale forskningsmiljøer samt årets formelle gæster.

En fotocollage med glimt fra forskningsenhedens deltagelse på ICNs 24nd Quadrennial Congress, Durban, Sydafrika, 29. juni - 4. juli 2009. Tema: Leading change. Building Healthier Nations. Aalborg Sygehus var flot repræsenteret med 11 personer og mange posters, foredrag samt en workshop, som fire af forskningsenhedens forskere stod for. Årsberetningen afsluttes med en oversigt over, hvad forskningsenhedens ansatte og de ph.d.-studerende i år 2009 har bidraget med på flere fronter inden for formidling af forskning. Denne oversigt tjener også som dokumentation for forskningens aktivitet og indhold.

På bagsiden er vi stolte af at kunne vise hjemmesiden www.foksy.dk, som er resultatet af Edith Marks store arbejde med at synliggøre en bevægelig forskningsenhed. Såvel designet, udviklingen og vedligeholdelsen er Edith Marks fortjeneste.

Nederst fra venstre: Forskerne Karin Marie Dalgaard, Birgitte S. Laursen og Charlotte Delmar.
Øverst fra venstre: Assistent Dorte Hørdum, samt forskerne Erik Elgaard Sørensen og Edith Mark.

STRATEGIREJSEN FORTSÆTTER – INNOHVAFFORNOGET?

af forskningsleder Charlotte Delmar

Med overskriften ”Forskningsstrategi 2009 – 2013. Innohvaffornoget – Dannelsesrejsen fortsætter...” mødtes oversygeplejersker, udviklingssygeplejersker, chefsygeplejerske og forskningsenhedens forskere på Dronninglund Slot den 29. oktober 2009 - for andet år i træk på samme dato. Vi har valgt at have en bevægelig strategi, som tages op og vurderes på netop denne dato hvert år i strategiperiodens forløb.

I år 2008 havde vi i fællesskab tegnet grundridset til 1-2-3. Strategi for forskning i klinisk sygepleje 2009-2013. Som beskrevet i artiklen ”Rejsen mod år 2013” i årsberetning 2008 skete det i billedlig forstand på en flyrejse fra den eksotiske, drømmende strategistrand til den kontante realitetsvej, illustreret med en stemning af Wall Street og økonomi.

Siden har vi tegnet strategien tydeligt op, så vi har kunnet bruge den som et kort med fælles pejlemærker med henblik på at få omsat forskningsresultaterne i klinisk praksis til gavn for patienter og pårørende. Strategirejsen fortsætter, og denne særlige dag var dedikeret til, hvorledes vi kan indtænke det innovative aspekt i forskning og udvikling og bruge innovation som brændstof for nytænkning. I billedlig forstand var vi denne gang på en sightseeing tur med bus, hvor vi som opdagelsesrejsende undersøgte og fik indblik i innovationsbegrebets mange definitioner og udfoldelsesmuligheder. Turen/processen blev igen i år guidet af vicekontorchef Brian Brøndum.

Som rejsearrangør og som forskningsleder indledte jeg dagen med tre hovedpunkter:

1. Et års status. Hvor kommer vi fra? Hvad har vi opnået inden for det sidste år?
2. Væsentlige udfordringer. Kan vi tænkes at komme ud for nogle forhindringer?
3. Næste destination. Hvad skal vi nå inden for det næste år?

Statusopgørelsen er bygget op omkring en helhedsvurdering og dernæst en systematisk gennemgang af de tre hovedpunkter med dertilhørende pejlemærker i 1-2-3. Strategi for forskning i klinisk sygepleje 2009-2013. Denne kan hentes på www.foksy.dk under dokumenter.

1-2-3. Set i en helhed

Vi har arbejdet på at lukke det såkaldte knowing-doing gap, som er en af sundhedsvæsenets og forskningens helt store udfordringer. Hvis videnskaben og udvikling af ny viden lever sit eget liv, så mistes betydningen af den konkrete praksissammenhæng og de kliniske erfaringer. Derfor har vi på forskellig vis forsøgt at styrke sammenhængskraften mellem klinisk sygepleje, forskning, udvikling, uddannelse og ledelse. Dette skulle gerne fremgå af efterfølgende.

Tre pejlemærker har i 2009 haft en særlig bevågenhed og skabt arbejde på forskellig vis: Det er strategiplan for sammenhæng mellem forskelligartede stillinger og type uddannelse (synlige karriereveje), talentspejleri samt arbejdet med at ”holde gryden i kog” i forhold til omsorgsprogrammet. For yderligere uddybning af omsorgsprogrammet henvises til afsnittene ”Organisatorisk forankring i sygehuset” og ”Projekter”.

1-2-3.

Systematisk gennemgang af de tre hovedpunkter

1. Forskning som en integreret del af det daglige, kliniske arbejde
2. Rekrutteringflow og karriereveje
3. Strategiske alliancer og netværk

1. Forskning som en integreret del af det daglige, kliniske arbejde

I relation til pejlemærket: Opbygning af en bæredygtig infrastruktur, skal der inden udgangen af 2013 være ansat 1-2 postdocer i klinisk sygepleje i hvert center. Dette har taget sin begyndelse med ansættelsen af Edith Mark i Medicinsk Center januar 2009. Vejen mellem forskning og klinisk praksis er blevet kortere. Berøringsfladen er på flere måder blevet større. Noget har flyttet sig. Nye perspektiver har åbnet sig. Nogle af de kliniske sygeplejersker har været usikre i forhold til, hvorvidt de var i stand til at deltage i sygeplejeforskning. Men når de mærker, at Edith Mark ikke har været usikker på ”forskning eller ej”, er de kliniske sygeplejersker meget nysgerrige og vilige til at indgå i forskningsprojekter med de metoder og den tankegang, der hører med.

I slutningen af året indledtes diskussioner om Karen Marie Dalgaards fortsatte ansættelse i Hæmatologisk Afdeling.

Hvad angår de ledende sygeplejerskers ansvar for at tilvejebringe vilkår for sygeplejefaglige ph.d.-studerende som en naturlig del af en afdeling/center, er der nu ph.d.studerende/præ-ph.d.studerende i Urologisk Afdeling, Kardiologisk Afdeling, Børneafdelingen samt Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling.

I relation til pejlemærket: Opbakning og forståelse på alle ledelsesnivauer, har seks oversygeplejersker valgt at tage i mod nyopstartet tilbud om en Journal Club fokuseret på ledelse (se endvidere under afsnittet ”Journal Clubs”).

I relation til pejlemærket: Anvendelse af relevante forskningsresultater og gennemførelse af forskningsprojekter, herunder målsætningerne omhandlende tilbud om Journal Clubs og forskerkurser, henvises ligeledes til afsnittet ”Journal Clubs” samt afsnittet ”Tværdisciplinære forskerkurser”

Samtidig er et af satsningsområderne - måling af forskningsresultater og den enkelte afdelings registrering af videnproduktionen. Et af vore mål har været og er fremdeles, at vi skal have gjort en del ved netop øgning i antal publicerede artikler skrevet af sygehusets sygeplejersker under kvalificeret vejledning. Der er sket en del i 2009, hvor omsorgsprogrammet har fået fodfæste. I sammenligning med sidste år er alle fem forskere nu tilknyttet omsorgsprogrammet, hvor vi understøtter og vejleder dels den respektive udviklingssygeplejerske, dels projektgruppen. Det kan der læses og vurderes mere ud fra afsnittene ”Projekter” samt ”Formidling af forskning”, hvor flere medforfattere er sygehusets kliniske sygeplejersker. I Medicinsk Center er oprettet et særligt forum for forskning og udvikling, som er designet til at bære og skabe en forskningskultur.

2. Rekrutteringflow og karriereveje

En forudsætning for opbygning og udvikling af en bæredygtig forskningskultur er, at der skabes et flow af personer med akademiske uddannelser. Når de små årgange markant slår igennem i det danske samfund er det vigtigere end nogensinde at sygeplejefprofessionen gøres attraktiv gennem beskrivelse af karriereveje og funktioner med dertilhørende uddannelsesmæssige kompetencer.

Der er behov for at gå analytisk systematisk frem. I relation til pejlemærket: Sammenhæng mellem uddannelse og forskning fremgår det at der primo 2010 er beskrevet synlige karriereveje for sygeplejersker med henblik på en fortsat opbygning og udvikling af en bæredygtig forskningskultur og for udvikling af sygeplejefaget. En beskrivelse af synlige karriereveje kan også bidrage positivt til rekruttering og fastholdelse af sygeplejersker.

Til venstre og midtfor. Vicekontorchef Brian Brøndum guider de opdagelsesrejsende gennem innovationslandskaber. Til højre: ANR radioværterne Skovmand og Bue er inspiratorer for nytænkning.

Endvidere viser undersøgelser, at et større antal danske sygeplejersker efter- og videreuddanner sig mere end andre sammenlignelige og samarbejdende professioner, herunder muligheden for at uddanne sig på master-, kandidat- og ph.d.-niveau. Typisk er det den enkelte sygeplejerskes eget behov for videreuddannelse, der er den motiverende faktor, og altså ikke en decideret efterspørgsel på bestemte uddannelsesmæssige kvalifikationer. Samtidig er rækken af stillingsbetegnelser blevet mangfoldig med et lokalt præg uden national eller international ensretning. Allerede i 1991 proklamerede ICNs guidelines nødvendigheden af etablering af "ordnede forhold", forstået som ensrettede og gennemsigtige stillingsbetegnelser for sygeplejersker nationalt og internationalt. Som eksempel kan nævnes, at forståelsen af og uddannelsesmæssig kvalifikation til klinisk sygeplejespecialist, også kaldet advanced nurse practitioner (ANP), er særdeles forskelligartet alt afhængig af organisation og geografi.

Vi har derfor identificeret et behov for at gå analytisk systematisk frem. Derfor blev der i efteråret nedsat en arbejdsgruppe, der fik til opgave at beskrive forskellige karriereveje og funktioner for sygeplejersker med dertilhørende uddannelsesmæssige kvalifikationer. I arbejdsgruppen indgår chef-sygeplejerske Vibeke Deding (formand), postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen, oversygeplejerske Anne Dorthe Bjerrum, oversygeplejerske Ellen Ertmann og udviklingssygeplejerske Birgith Pedersen. Charlotte Delmar kan indgå adhoc.

Under hensyntagen til internationale, nationale, regionale og lokale guidelines, deklARATIONER, strategier, stillingsbetegnelser samt politikpapirer i øvrigt samt under hensyntagen til at karriereveje kan være inden for klinik, uddannelse, udvikling og forskning, skal arbejdsgruppen:

- udfærdige en strategisk ramme for karriereveje og fremtidige relevante stillinger varetaget af sygeplejersker ved Aalborg Sygehus
- beskrive de til stillingerne relevante uddannelsesmæssige kvalifikationer
- komme med forslag til implementering
- udfærdige overslag over økonomiske ressourcer i forhold til uddannelse/ kompetenceudvikling og løn
- bidrage til rammens udbredelse ud over det lokale plan
- inddrage relevante interessenter i arbejdet, f.eks. Regionens HR-afdeling

Hvad angår status for sygehusets ph.d. studerende sygeplejerskers tilknytning til ph.d. forening og ph.d. forum henvises til afsnittet "Forum for ph.d. studerende sygeplejersker".

I relation til pejlemærket: Talentspejleri har vi i forskningsenheden arbejdet støt og roligt frem mod en konsensus om særlige kendetegn hos et forskertalent. Primo 2010 er arbejds-papiret færdigt, og det skal derefter drøftes med de ledende sygeplejersker og udviklingssygeplejersker. I tillæg har Lunge-medicinsk Afdeling ved oversygeplejerske Vibeke Kræmmerga-

ard og Edith Mark givet et oplæg "Hvad er en god forsker-spire" målrettet alle oversygeplejersker i Medicinsk Center. Og gennem frikøb i en tidsbegrænset stilling som forskningsassistent har udviklingssygeplejerske Ida Østrup, Gastrokirurgisk Afdeling kunnet afprøve en spirende forskningsinteresse. Hun har i 2009 været tilknyttet projekt Operationssygepleje under vejledning af Erik Elgaard Sørensen. Dette er også tænkt som generel intern kompetenceudvikling.

Et præ-videnskabeligt forum i Medicinsk Center er under planlægning.

Talenterne og interessen for forskning kan allerede identificeres under bacheloruddannelsen. Samarbejdet med University College Nordjylland har i 2009 været via Erik Elgaard Sørensens formandskab for uddannelsesudvalget for Sygeplejerskeuddannelsen. På Dronninglund Sygehus har man gode erfaringer med at deltage i studerendes bachelorprojekter. De kliniske sygeplejersker lærer hermed af de studerende om undersøgelsesmetoder og de studerende lærer om det kliniske konkrete arbejde. I 2010 har FoKSy 10 års jubilæum, hvilket vil være en god anledning for mange bachelorstuderende til at møde op og få indblik i en vifte af forskningsmuligheder på forskellige niveauer.

3. Strategiske alliancer og netværk

I relation til de fire pejlemærker: Det universitære samarbejde, herunder Center for kliniske retningslinjer, Nationale og regionale netværk, Tværdisciplinært samarbejde og Internationalisering henvises til afsnittet "Samarbejde med nationale og internationale forskningsmiljøer" og afsnittet "Tværdisciplinært forskningsamarbejde".

Væsentlige udfordringer.

Kan vi tænkes at komme ud for nogle forhindringer?

Der er mange udfordringer hvoraf jeg har valgt at nævne fire. Den vedvarende udfordring knytter sig til det at være og udvikle et universitetshospital. Vi er et universitetshospital, fordi vi gerne vil give patienter og pårørende den bedst mulige sygepleje og behandling. Det vil vi til enhver tid. Derfor er udvikling og forskning nødvendig. Det kræver ikke alene en forskningskultur, men en BÆREDYGTIG forskningskultur, hvor bæredygtig skal forstås som en sammenhængskraft mellem især sygehusets klinik, udvikling og forskning. Vi har en undervisningskultur. Vi har også klinik, udvikling og til dels sygeplejefaglig forskning, men mangler styrket sammenhæng mellem ideer, den erfaringsbaserede viden, den forskningsbaserede viden og en systematisk god anvendelse af disse erfaringer og viden – har vi noget brændstof for at få det til?

Vi har ganske vist i hele 2009 arbejdet med at overkomme det såkaldte knowing-doing gap, som efterhånden også er blevet et politisk krav – og fair nok. Det er til gavn for patienter og pårørende at viden transformeres derhen hvor den bedst mulig kan gøre gavn. Der ligger megen både erfaringsbaseret og forskningsbaseret viden indlejret i den kliniske praksis, som

blot venter på at blive samlet op og brugt til gavn for patienter og pårørende - og for os som sundhedsprofessionelle i forhold til at gøre hverdagen lettere - har vi noget brændstof for at få det til?.

I 2009 slog en ny og ændret organisations- og ledelsesstruktur igennem på sygehuset. Fire centre med hver sin centerchef ansat til at optimere driften. Det betyder at sikring og udvikling af fagligheden mere end nogensinde er lagt i vore hænder. Vi kan vælge at fortsætte med at være brandmænd, der skal slukke ildebrande eller vi kan vælge at gribe fagligheden ved at se på os selv ikke kun som nogle der er ansat til at slukke brande og i ét væk løse opgaver men i særdeleshed se på os selv som fagligt aktivt skabende - har vi brændstof til at fastholde og udvikle fagligheden og skabe noget nyt?

Sidst på året blev presset på økonomi og rekruttering markant mærkbart, bl.a. fordi sygehuset indførte ansættelsesstop. Noget sådant kan virke demotiverende på motivation, kvalitet og nytænkning. Det kan sætte en stopper for udviklingstiltag såsom deltagelse i temadage, aflysninger af planlagte undervisningsdage på de respektive afdelinger og neddrosling af projektarbejde. Endvidere er ansættelsesstop heller ikke så belejligt i en periode, hvor man vil forsøge at rekruttere folk samt fastholde de eksisterende. Ansættelsesstop er dog et vilkår som man må forholde sig til. Spørgsmålet er så hvorledes denne forholden er. Sagt med andre ord, så kan man vælge at begræde situationen eller man kan se det som en mulighed

for nytænkning. Er bægeret halvtomt eller er det halvfylt? - har vi noget brændstof, så tanken betragtes som halvfylt?

Næste destination.

Hvad skal vi nå inden for det næste år?

Ved hjælp af det rette brændstof skal der fortsat arbejdes på at lukke the knowing-doing gap. Forskningsstrategien skal helt ind under huden på især ledende og udviklende sygeplejersker i alle fire centre. Forskningslederen har i den sammenhæng besøgt Børne- og Kirurgi Centeret for at give sparring. I det kommende år forventes de tre andre Centre at følge trop. Destinationen er:

Et fagligt skaberværk med værdi, den bedst dokumenterede kvalitet og sundhed for patient og pårørende

Værdi for os selv som medarbejdere, der oplever indflydelse i løsning af de opgaver, vi skal udføre.

Værdi for Regionen i form af bedre og gerne flere arbejdspladser

Med det rette brændstof ligger der et kæmpe skaberværkspotentiale i sygehuset og i særdeleshed blandt sygeplejersker. De er fra naturens hånd: Innovative, omstillingsparate, idérige og nuancerede i løsning af problemer.

Det halvfylt bæger skal fyldes helt op. Vi skal have ændret tankemønstrene mod nye ideer, nytænkning, sammenhængskraft, videndeling og vedholdenhed. Hvordan kan vi det? Stig på bussen, og se muligheder i begrænsningerne frem for begrænsninger i mulighederne. En temadag om innovation som brændstof er afsat til den fortsatte strategirejse ind i 2010.

EN UNDERSØGELSE AF DEN OPERATIONSASSISTERENDE FUNKTION

Af postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen

En undersøgelse af den operationsassisterende funktion er et forskningsprojekt, som blev igangsat i marts 2009. Undersøgelsen foregår i et samarbejde mellem Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje på Aalborg Sygehus og Rigshospitalets Hjertecentret. Undersøgelsen tager afsæt i en aktuell efterspørgsel på sygeplejersker, som forventes at stige yderligere i de kommende år. I den forbindelse diskuterer politikere, arbejdsgivere og ledere mulighederne for at rekruttere nye medarbejdere, eksempelvis med forstand på udstyr, mennesker og samarbejde. Hermed bliver det relevant at se nærmere på den operationsassisterende funktion, også fordi der ikke tidligere er lavet en tilsvarende undersøgelse.

Ifølge projektbeskrivelsen (se www.foksy.dk) er formålet med undersøgelsen at indfange og forstå betydningen af hvorvidt, hvordan, hvorfor og hvornår sygeplejefaglige kompetencer kommer til udtryk i den operationsassisterende funktion på operationsstuer, hvor patienter i forbindelse med operation er i generel eller regional anæstesi. I alt fire undersøgelses-spørgsmål er styrende for projektet, hvoraf følgende to vil være genstand for videre omtale i dette indlæg:

1. Hvilke gennemgående træk kendetegner "operationsassistenter" uddannelse og funktion ifølge internationale og danske undersøgelser og litteratur?
2. Hvilket indhold og hvilke handlemåder kendetegner danske sygeplejerskers operationsassisterende indsats på operationsstuen?

Operationsassistenter

Siden kirurgiens opkomst tilbage i 1850'erne har der været tradition for at lade sygeplejersker varetage operationsassisterende funktioner. I Danmark har sygeplejersker gennem tiden fastholdt denne funktion, hvorimod det internationalt set har været et velkendt fænomen at oplære personer uden sundhedsprofessionel baggrund og ansætte disse som operationsassistenter. En gennemgang af den internationale litteratur peger på en mangfoldighed af stillingsbetegnelser. Eksempelvis de engelske "operating department assistant" og "operating department practitioner". De amerikanske "surgical technologist", "surgical assistant", "unlicensed assistive personnel", "registered care technician", "technician scrub" og "scrub nurse". De hollandske "surgical technician" og de australske "theatre technician grade 1 – 4". Litteraturen peger endvidere på, at der med de meget forskelligartede stillingsbetegnelser følger ligeså forskelligartede uddannelser og funktioner. Visse funktioner inddrager eksempelvis anæstesi-feltet, mens andre kun retter sig mod dele af en operationsassisterende funktion i form af at holde sårhager.

I Danmark eksisterer stort set ingen erfaringer med ansættelse af "operationsassistenter" uden en sygeplejerskeuddannelse som baggrund. Der er heller ikke planer om en formaliseret specialuddannelse til operationssygeplejerske, sådan som det eksempelvis findes indenfor anæstesi- og intensivområdet. Som sådan hviler funktion som operationssygeplejerske i

Danmark på grunduddannelse til sygeplejerske, typisk nogle års erfaring fra klinisk praksis og dernæst oplæring i specialiet ved ansættelse på en operationsafdeling. Oplæringens varighed er bestemt af lokale forhold.

Indhold og handlemåder i operationssygeplejerskers praksis

Til belysning af indhold og handlemåder i operationssygeplejerskers praksis indsamles data inspireret af den samfundsvidenskabelige metode feltforskning. I alt 26 operationssygeplejersker fordelt på 9 operationsafsnit og 8 lægelige specialer på Aalborg Sygehus, Ortopædkirurgien Nordjylland og Rigshospitalet er inkluderet i undersøgelsen. Hver informant er observeret fra 6 til 2 hele arbejdsdage med faldende observationsrate efterhånden som datamæthed indfinder sig.

Deltagerobservation er suppleret med datakilderne deltagerberetninger, interview, feltnoter og dataindsamlingen, der også er foregået i vagter, er forløbet over et år med start 1. april 2009.

Feltforskning er en uforudsigelig praktisk aktivitet, der ikke lader sig forudbestemme på forhånd. Et første eksempel herpå er, at projektet er udvidet til også at indbefatte operations- sygepleje, som den udspiller sig på ortopædkirurgiske opera-

tionsafsnit. Udvidelsen er foranlediget af et fokuseret tema, som det har været nødvendigt at forfølge i et særlig stort teknisk betonet operationsafsnit som det ortopædkirurgiske, der ikke var inkluderet i undersøgelsen indledningsvist. Et andet eksempel er, at projektet er blevet aktualiseret yderligere i forbindelse med etablering af en ny uddannelse til operationstekniker med opstart januar 2010 i Region Hovedstaden. Det kan ikke udelukkes at uddannelsen er iværksat som følge af rekrutteringsproblemer til det operative område. Disse antagelser har ført til en udvidelse af projektet til også at indbefatte en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, der fokuserer på udviklingen i normeringer, anciennitet og flow på landets operationsafdelinger igennem de seneste 5 år. Spørgeskemaet vil blive udsendt i de første måneder af 2010 og resultater herfra forventes at indgå i rapporteringen.

Resultater

Undersøgelsen forventes afsluttet medio 2010, betinget af at det aktuelle analysearbejde forløber som planlagt. Resultaterne vil blive publiceret i rapportform og gennem videnskabelige artikler og forventes at bidrage til en kvalificering af debatten om varetagelse af den operationsassisterende funktion i en tid med mangel på sundhedsprofessionelle ressourcer.

PROJEKT SEXOLOGISK RÅDGIVNING

Af seniorforsker Birgitte Schantz Laursen og forløbskoordinator Anette Højer Mikkelsen

I efteråret 2009 er der i Urologisk Afdeling igangsat et projekt, som omhandler rådgivning, forskning, udvikling og undervisning indenfor det sexologiske område. Projektet afgrænser sig i første omgang til at omhandle mænd med prostatakræft, der har fået foretaget total prostatektomi samt kvinder, der lider af stressinkontinens.

Baggrunden for etablering af projektet er, at seksualitet og parforhold så godt som altid bliver berørt i forbindelse med sygdom og behandling. Dels indgår seksuelle aspekter og samliv som en del af de fleste menneskers oplevede livskvalitet, og dels er det velkendt, at et meningsfuldt samliv og sexliv kan hjælpe patient og partner til at håndtere og overkomme nye og krævende situationer (1).

Patienters seksualitet er ligeledes et område, som er både klinisk og forskningsmæssigt underprioriteret (2). Det er nødvendigt, at der produceres forskningsbaseret viden, som kan medvirke til, at sundhedsprofessionelle på kvalificeret vis kan varetage patienters seksuelle problematikker i plejen og behandlingen.

På nationalt og internationalt plan stilles der krav til sundhedsprofessionelle om at varetage patienters seksuelle problemstillinger (3,4). Trods disse krav er der undersøgelser, der viser, at patienters seksualitet sjældent er en integreret del af plejen og behandlingen i det danske sundhedsvæsen (5).

Formålet med projekt sexologisk rådgivning er at sikre, at patienters seksualitet kommer i fokus i de tilfælde, hvor seksualiteten er påvirket af sygdom og behandling med henblik på at fremme livskvalitet, sundhed og velfærd hos patienter og dermed bidrage til en hensigtsmæssig anvendelse af ressourcer i sundhedssektoren. Det sker ved innovativt at udvikle og anvende viden, der er orienteret mod patienter og de pårørende, og som imødekommer konkrete behov.

Projektet omfatter

- Iværksættelse og gennemførelse af forsknings- og udviklingsprojekter samt vejledning i forhold til relevante projekter på Aalborg Sygehus.
- Oprettelse af klinisk database.
- Tilrettelæggelse af kurser, undervisning og temadage for sundhedsprofessionelle og patienter/pårørende/patientforeninger.
- Funktion som ressourceperson for sundhedsprofessionelle
- Varetagelse af direkte rådgivning i komplekse patientsituationer.
- Samarbejde på tværs af institutioner både nationalt og internationalt.

Når projektperioden er udløbet, er visionen, at projektet udvides til at omfatte hele Aalborg Sygehus samt de øvrige sygehuse i Regionen for til slut også at omfatte samarbejde med privat praktiserende læger. Der kan oprettes satellitfunktioner på de største sygehuse i regionen.

Projekt sexologisk rådgivning varetages af Anette Højer Mikkelsen og Birgitte Schantz Laursen. Anette Højer Mikkelsen er ansat som forløbskoordinator i Urologisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital og er uddannet sygeplejerske og har en sygeplejefaglig diplomuddannelse med speciale i uddannelse og undervisning samt en kandidatuddannelse i sygepleje fra Aarhus Universitet.

Birgitte Schantz Laursen er ansat som seniorforsker i Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje på Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital og er uddannet sygeplejerske og kandidat i sygepleje fra Aarhus Universitet, og har endvidere en Ph-D grad.

Begge har erfaringer med undervisning, udvikling og forskning.

Anette og Birgitte er studerende i klinisk sexologi, og har bestået eksamen i basal sexologi i regi af Dansk Forening for Klinisk Sexologi (DACS). De er under uddannelse til rådgivere i klinisk sexologi og indgår i supervisorsforløb hos speciallæger, der er uddannet specialister i klinisk sexologi i regi af DACS.

Else Kallestrup, som også er tilknyttet projektet, er ansat som afdelingslæge på Urologisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital og er specialist i kirurgiske urinvejssygdomme.

Patienter, som indgår i projektet, henvises fra lægerne i Urologisk Afdeling, og den tilknyttede afdelingslæge vurderer henvisningerne med fokus på at relevante patienter, i forhold til projektets målgruppe, henvises til sexologisk rådgivning.

Referencer

- 1 Graugaard C. Patienter med ondt i sexlivet. *Overblik/Lægehelse* 2006; 7:20-21.
- 2 Madsen J. Mere sex i sundhedsvæsenet. *Ugeskrift for læger* 2005; 167(14): 1552
- 3 WHO 2004. www.who.int/reproductive-health/hrp/progress/67.pdf
- 4 Sundhedsstyrelsen Vej nr 9229 af 29/04/2005. <http://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=10045>
- 5 Sommer C. & Christensen KB. Sygeplejersker forsømmer at tale seksualitet med patienterne. *Sygeplejersken* 2007; 6: 24-25.

ORGANISATORISK FORANKRING I SYGEHUSET

Forskningsenheden er en integreret del af sygehusets organisation og samarbejder i den henseende med forskellige organisatorisk etablerede råd og grupper. Det drejer sig om chefsygeplejerske, oversygeplejerskeråd, Sygeplejefagrådet og netværksgruppen af udviklingsygeplejersker.

Chefsygeplejersken, Oversygeplejerskeråd og Sygeplejefagråd

Erik Elgaard Sørensen har gennem arbejdet med en strategiplan for synlige karriereveje haft et konkret og kontinuerligt samarbejde med chefsygeplejerske Vibeke Deding.

Forskningslederen har et tæt dagligt samarbejde med Vibeke Deding, hvor der sikres en koordination af strategi for forskning i klinisk sygepleje og klinik/driftsdreven sygepleje. Som supplement til dette deltog forskningsleder med et oplæg ved temadag den 4. december for uddannelsesrådet i Region Nordjylland. Tema: Udvikling af forskningstradition i sygeplejen. Hvilke overvejelser og initiativer kan fremme processen og føre til synlige resultater?

Arbejdet i oversygeplejerskerådet har gennem året været præget af ny konstituering i forretningsudvalget med efterfølgende fælles drøftelser af rådets fremtidige arbejde og indsatsområder. Det har resulteret i et arbejdsgrundlag, hvor der er lagt vægt på en tæt kontakt mellem sygehusledelsen, oversygeplejerskerådet og Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje. Det har til formål at sikre en fælles linje og målrettedhed i sygehusets samlede sygeplejefaglige tiltag – på tværs af den indførte centerstruktur. Vi ser alle frem til 2010, hvor arbejdsgrundlaget kan udmønte sig i konkrete tiltag. Ny formand for oversygeplejerskerådet er Dorte Holdgaard.

Sygeplejefagrådet har ligeledes gennemgået forandring med henblik på en styrket forskningsindsats. En konsekvens heraf er at der i planlægningsgruppen skal være fast repræsentation af en forsker fra FoKSy. Det er Birgitte Schantz Laursen, som fremover repræsenterer forskningsenheden

Der har i årets løb været et berigende koordinerende samarbejde med formanden, som igen i år har været udviklingsygeplejerske Birgitte Boll, øjen-, øre- næse-hals- samt kæbekirurgisk afdeling. Forskningslederen har i 2009 deltaget i to møder i sygeplejefagrådets planlægningsgruppe (marts og august), hvor strategi for forskning i klinisk sygepleje 2009 – 2013, omsorgsprojektet og kliniske retningslinjer blev drøftet.

I regi af Sygeplejefagrådet deltog Karen Marie Dalgaard i planlægningen af en temadag om forskning i klinisk praksis –

med mangfoldighed af metoder. I vores strategi for forskning i klinisk sygepleje 2009 – 2013 lægges der vægt på anvendt forskning. Anvendt forskning indebærer erhvervelse af viden og indsigt – først og fremmest med sigte på den konkrete praksis.

Temadagen bød på oplæg fra såvel interne som eksterne forskere. Karen Marie Dalgaard førte os ind i interventionsforskningens forskellige udtryksformer samt aktionsforskningens bidrag til forandring af praksis. Birgitte Schantz Laursen udlagde med gode konkrete eksempler forskellen på kvalitative og kvantitative designs og forskningslederen stillede spørgsmål til nytteværdien af den udviklede viden – hvordan overkommer vi ”the knowing-doing gap?” Vi havde fornemt besøg udefra af seniorforsker Vibeke Zoffmann og Pia Riis Olsen, som siden oplægget har fået tildelt ph.d. graden.

Foruden Karen Marie Dalgaard deltog udviklingsygeplejerskerne Birgitte Boll og Jette Andreasen i planlægningen af dagen

Netværk med udviklingsygeplejersker og omsorgsprogrammet

Netværksgruppen har i 2009 bestået af 12 udviklingsygeplejersker. På grund af nye udfordringer inden for såvel akkreditering og innovation er der ved indgangen til det nye år 10 udviklingsygeplejersker. Omsorgsprogrammet med 22 delprojekter har taget fart, og flere af projekterne er i analyse- og resultatfasen. FoKSys forskere er i løbet af 2009 i betydelig omfang blevet inddraget som vejledere for udviklingsygeplejerskerne, der fungerer som projektledere. Der henvises til afsnittet ”Projekter ved Aalborg Sygehus”, hvor projekter med involvering af FoKSy er nævnt. Ønskes yderligere oplysninger kan rettes henvendelse til forskningslederen.

I slutningen af 2008 blev det besluttet at FoKSy fremover deltog i netværksmøderne hver tredje mødegang. Dette var begrundet i, at udviklingsygeplejerskerne også havde behov for at mødes om andre forhold end forskning og FoKSy havde behov for at mødes om forskning. Det blev ligeledes besluttet at repræsentanten fra FoKSy er den, der er mest gavnlig for det tema, der skal drøftes. I 2009 har det udmøntet sig i, at det udelukkende har været forskningslederen, der har deltaget i 5 ordinære netværksmøder á to timers varighed. Dette var begrundet i, at omdrejningspunktet for møderne igen i år har været forskningsprogrammet: Den gode, den kloge og den rigtige sygepleje - klinisk sygepleje og omsorgsetik med særligt fokus på procesevaluering.

Formålet var at evaluere om omsorgsprogrammet har haft afsmittende virkning i den sygeplejefaglige praksis, som den udøves på Aalborg Sygehus samt at synliggøre den aktuelle status med henblik på at justere og regulere processen (og ikke projektet) og understøtte den efterfølgende implementeringsproces.

På baggrund af spørgeskema til 5 forskellige målgrupper (plejepersonale, projektdeltagere, ledere uden projekter, ledere med projekter og udviklingssygeplejersker) blev konklusionen ift. den afsmittende virkning i den sygeplejefaglige praksis:

- Ledere og projektdeltagere scorer højere end personalet i forhold til alle spørgsmål
- Personale afventer resultat af projektet.
- Sygeplejersker mangler mod og tro på sig selv i forhold til forskning

Fællestræk ved evalueringerne med særlig fokus på udvalgte temaer i procesdelen:

- Ledelsesforankring i afdelingerne er vigtig. Konkrete aftaler, rammer, og vilkår er vigtigt at have på plads ved opstart
- Identifikation af uformelle ledere og en opmærksomhed på gruppesammensætning og -dynamik
- Bevidstgørelsesprocessen skal være langvarig og intens. Kontinuerlig information på flere niveauer og mange forskellige informationskanaler
- Projektet er vigtigt i fastholdelses- og rekrutteringsøjemed
- Projektet kan medvirke til at ”spotte” forskerspirer/talenter
- Iværksættelse og gennemførelse af omsorgsprojektet er en proces, så forventeligt at ikke alle er orienterede herom.
- Projektet viser sin værdi ved at kunne anvendes i praksis. Mange afventer resultater
- Det vil være naturligt at et projekt afføder nye projekter
- Det er blevet tydeligt at der kan være mange forskellige projekter, der falder ind under ”paraplyen”; omsorgsetik
- Sygeplejerskegruppen trænger støtte til at ville gøre noget anderledes. Det drejer sig om at styrke den sygeplejefaglige identitet og kultur – og så være vedholdende hermed.

Ved sidste netværksmøde i året blev der taget ”hul” på det forberedende arbejde vedrørende fælles og individuel formidling af omsorgsprojektet, som med udgangen af 2010 skal afrapporteres. Et 3-dages internat artikelskrivekursus fra d. 11.-13. maj samt en opfølgingsdag den 7. december begynder at vise sin effekt. Kurset var målrettet udviklingssygeplejerskerne ved Aalborg Sygehus, ledet af professor emeritus Elisabeth Hall og finansieret af chefsygeplejersken og forsknings- og innovationschefen.

For at ”holde gryden i kog” gik kliniske sygeplejersker, som har været projektdeltagere på podiet i Medicinerhusets auditorium den 23. oktober. Der var præsentation af projekterne: Personlige kompetencers betydning for at indgå i patientrelationen ved Gynækologisk Obstetriske Afdeling, udviklingssygeplejerske Karen Eck og projektgruppen

”Nu må de da kende mig!” – patienters oplevelser af og forventninger til genindlæggelsen med atrieflimmer ved Kardiologisk Afdeling, sygeplejerskerne Vibeke Høgh og Tina Højbjerg samt udviklingssygeplejerske Astrid Lauberg. Se artikel ”BARE SPRING UD I PROJEKTERNE” på næste side.

Hverdagslivet med bivirkninger på grund af kemoterapi og strålebehandling med præsentation af kliniske projekter ved kliniske sygeplejersker som har været projektdeltagere ved Onkologisk Afdeling, sygeplejerskerne Lene Lyngø Nielsen og Dorte Pallesen Koktved..

Alt i alt en berigende dag, hvor forskningens betydning for fastholdelse og rekruttering blev tydelig, men også en realistisk erkendelse af, at der stadig er noget at arbejde for i et universitetshospital, hvilket centerchef Henrik Larsen, Børne – og Kirurgicentret huskede os på.

Journal Clubs

I forlængelse af forskningsstrategien på Aalborg Sygehus er der etableret Journal Clubs på sygehuset. To Journal Clubs for kliniske sygeplejersker har således fungeret i henholdsvis tre år (under ledelse af Birgitte Schantz Laursen) og i et halvt år (under ledelse af Erik Elgaard Sørensen og udviklingssygeplejerske Ida Østrup). Desuden er der i 2009 i Medicinsk Center startet en ny Journal Club under ledelse af Edith Mark. En Journal Club for oversygeplejersker under ledelse af Erik Elgaard Sørensen startede op i marts 2009.

Formålet med de etablerede Journal Clubs er mangfoldig og har til hensigt at:

- deltagerne udvikler kompetence til kritisk læsning og fortolkning af videnskabelige artikler
- deltagerne får mulighed for at tilegne sig aktuel viden på et specifikt område
- forbedre den kliniske praksis
- øge interessen for forskning og videnskabelig aktivitet.

Helt overordnet set giver Journal Clubs mulighed for at overkomme det ”knowing-doing-gab”, der eksisterer mellem forskning og klinisk praksis. Deltagerne udviser stor interesse, og som en sygeplejerske med 25 års klinisk erfaring udtalte efter de to første møder i Journal Club: ”Hvorfor i al verden er jeg ikke begyndt på dette her noget før?”

Forum for ph.d. stud. sygeplejersker/terapeuter

I forhold til sygehusets samlede antal ph.d. studerende er der få ph.d. studerende sygeplejersker. Derfor blev det i 2008 fundet relevant at supplere den tværdisciplinære ph.d. forening med et forum for ph.d. studerende sygeplejersker og terapeuter tilknyttet FoKSy. Mødernes indhold har koncentreret sig om at få sparring fra de andre studerende på diverse oplæg til konferencer m.m. Der har i 2009 været afviklet 6 møder med 6 ph.d. studerende, som selv varetager dagsorden, mødeindkaldelse og referat. I 2009 har Birgitte Schantz Laursen og Karen Marie Dalgaard deltaget i et møde hver á to timers varighed med henholdsvis emnerne: Projektbeskrivelse og forskning i eget felt.

BARE SPRING UD I PROJEKTERNE

Projektarbejde trækker tænder ud i en travl arbejdsdag, hvor gebisset i forvejen har rigeligt at gnaske i. Men kræfterne er givet godt ud, mener Vibeke og Tina fra Kardiologisk Afdeling, der sammen har løftet et omsorgsetisk projekt fra idé til konkret praksis.

Tina Højbjerg og Vibeke Høgh anbefaler at forankre projekterne i klinikken – så er de nemmere at indføre i praksis.

*Afkommunikationskonsulent Rasmus Hougaard, Strategi & Udvikling
Foto: Louise Aamann, Foto/AV*

Undrer du dig? Og har du let ved at brænde for noget? Så ligger der måske også et projekt eller to gemt inden i dig og venter på at komme ud.

PROJEKTET...

...som Vibeke, Tina, Minna og Astrid har lavet, gik ud på at undersøge, hvordan patienter med forkammerflimmer oplever at blive indlagt gentagne gange. De har brugt fokusgruppeinterview som metode, og dataene danner desuden grundlag i Vibekes master-projekt.

Vibeke og Tina har netop vundet prisen for bedste præsentation på landskurset for kardiologi- og thoraxsygeplejersker (FS K&T) – 5.000 kroner, som de vil bruge til at komme videre ud i verden med projektet.

»Mange tænker nok lidt: ”projekt – så skal det være noget vildt”. Men det behøver det slet ikke at være. Vi ser hele tiden små og store problemstillinger i vores dagligdag på sygehuset, så det er bare med at springe ud i det og komme i gang med at analysere,« siger sygeplejerske Vibeke Høgh.

Ledelsesopbakning er alfa-omega

Vibeke har de seneste fire år arbejdet sammen med sygeplejerskerne Tina Højbjerg og Minna Holm Hansen samt udviklings- sygeplejerske og cand.cur. Astrid Lauberg om et omsorgsetisk projekt i Kardiologisk Afdeling – og det lyder måske umiddelbart aflang tid, men timerne i uniform skal regnes med.

»Projektarbejde tager tid, når man samtidig skal indgå i en vagtplan. Men fordi vi arbejder i klinikken sideløbende, er det også nemmere at få vores opdagelser ført ud i praksis. Det kan dog kun lade sig gøre, hvis afdelingsledelsen bakker op. Hvis vi havde brug for en ekstra projektdag i en uge, så fik vi det, og det betød meget,« fortæller Tina Højbjerg.

Tag afsæt i klinikken

Faktisk har de fire oplevet det tætte forhold til klinikken som en stor styrke, frem for mere abstrakte problemformuleringer.

»Vi har et projekt, der giver meget mening, netop fordi man kan bruge resultaterne i dagligdagen, hvor ideen er opstået. Jeg tror, at man selv skal være en del af det, for at kunne skabe udvikling,« konstaterer Vibeke, inden Tina får det sidste ord:

»Men det kræver, at man brænder for det. Forskning skal være sjovt, og man skal juble, hver gang svaret på ét spørgsmål af føder to nye.«

SEKS GODE RÅD FRA VIBEKE OG TINA

- Sørg for at have en god idé.
- Få opbakning hos dine kollegaer og din leder.
- Vær klar over, hvad projektet skal ende med.
- Sæt delmål – f.eks. en protokol eller en poster.
- Begynd at formidle projektet med det samme.
- Kom ud og snak med andre om dit projekt – det giver inspiration.

TVÆRDISCIPLINÆRT FORSKNINGSSAMARBEJDE

Forsknings- og innovationschef Hans Gregersen

Samarbejde med forsknings- og innovationschef Forskning & Innovation

I 2009 kom der for alvor skred i innovationsaktiviteterne ved Aalborg Sygehus. Igennem eksterne fondsbevillinger på ca. kr. 14 mill fra EU, Vækstforum og Interreg blev det muligt at ansatte medarbejdere i idéklinikken. Ved årets udgang er der med to faglige ledere en stab på 12 personer samt ydermere 2-3 personer fra Afdeling fra Universitetshospitalsanligger, som også bidrager til løsning af opgaver for idéklinikken. I den strategiske ledelse indgår forsknings- og innovationschef Hans Gregersen, sygehusdirektør Jens Ole Skov samt Charlotte Delmar. I det daglige arbejde varetages den faglige ledelse af henholdsvis Hans Gregersen med ansvar for produktinnovation og kommercialisering og Charlotte Delmar med ansvar for KASK og Kultur. KASK er et Interreg samarbejdsprojekt mellem Sahlgrenska Universitetshospital i Göteborg, Ullevål Universitetshospital i Oslo samt Aalborg Sygehus, hvor Aalborg Sygehus har projektlederskabet.

For at styrke Afdeling for Universitetshospitalsanliggerens forståelse for og indsigt i innovation indledte en let frokost eftermiddagen den 16. juni. Der var oplæg ved Hans Gregersen og Charlotte Delmar omkring opgaver og udfordringer. Eftermiddagen blev afsluttet med et spændende foredrag om innovation af investeringschef Steen Palle fra NOVI A/S.

I tillæg til udrulningen af idéklinikken havde vi entreret os med et konsulentfirma, der hen over sensommeren hjalp os lidt på vej i forhold til at ”kridte banen op” hvad angår opgaver, ansvar og roller for idéklinikken medarbejdere.

Som repræsentanter for idéklinikken ved Aalborg Sygehus bidrog Charlotte Delmar og idéspejder Susanne W. Sørensen med oplæg i Region Midtjyllands temadag ”Tænk Anderledes”, den 10. november.

Et møde den 9. december, initieret af Region Hovedstaden, Center for Sundhedsinnovation og Danske Regioner blev startskuddet til etablering af nationalt netværk for sundhedsinnovatører indenfor hospitalsvæsenet. Charlotte Delmar deltog sammen med projektleder Pernille Mejer Højholt fra idéklinikken.

Opbygning og udvikling af en bæredygtig forskningskultur

Kulturarbejde er et arbejde man aldrig bliver færdig med og som konstant skal holdes ved lige og udvikles. Derfor pågår der fortsat et fælles arbejde med at udvikle en dynamisk og bæredygtig forskningskultur. I den sammenhæng har fælles opgaver været: Afvikling af det 8. forskningsseminar for professorer og forskningsansvarlige (tema: formidling), planlægning af det 9. forskningsseminar (tema: en bæredygtig, dynamisk og fremtidsorienteret forskningsorganisation). Da vi i forårsmåned april også afviklede Forskningsdag og i sensommermåned august havde ansvaret for den nedenfor omtalte nordiske konference besluttede vi os for to dialogmøder med de forskningsansvarlige i efteråret, henholdsvis 21. september og 25. november.

Hvad angår den sygeplejefaglige forskningskultur bidrog Hans Gregersen med et indlæg om innovation på strategidag for sygeplejeforskning den 29. oktober, afviklet for ledende og udviklende sygeplejersker samt chefsygeplejersken (se nærmere i artiklen Strategirejsen fortsætter – Innohvafornogt?)

Synlighed og formidling er vigtige parametre i fremtidens forskning. Derfor har Hans Gregersen, Charlotte Delmar og kommunikationsmedarbejder Peter Friis Jeppesen jævnlige møder med journalist Søren Beukel Bak fra Nordjyske. Det har resulteret i spændende artikler.

Af andre fælles opgaver bør også nævnes input til dimensioneringsgrundlag for nyt sygehusbyggeri samt møde med Venstre politiker Birgitte Josefsen, som bl.a. blev vist rundt i Forskningshuset.

XII Nordisk Konference for Universitetshospitalsledelser og dekaner

Som en del af Århus Universitetshospital tog Aalborg Sygehus med glæde mod tilbuddet om at afvikle denne årlige nordiske konference i dagene den 20. august – 21. august. Med det overordnede tema ” “ How do we promote University Hospital Interaction in the Nordic Region? ” udlagde og problematiserede internationale foredragsholdere om strategier for integration inden for og imellem universitetshospitaler/universiteter - samt hvorledes universitetshospitaler og universiteter kan udvikle innovation og nye organisationsstrukturer. Auditoriet i Forsknings Hus dannede rammen om en sygeplejefaglig parallelsession med foredrag af professor Marit Kirkevold, Afdeling for Sygeplejevidenskab/Oslo Universitet, professor Inger Ekman. Göteborg Universitet/Sahlgrenska Universitetshospital, chefsygeplejerske Vibeke Krøll, Skejby sygehus samt forskningslederen, FoKSy.

Det 3-dages program var en vekselvirkning af faglige foredrag og sociale arrangementer. Birgitte Schantz Laursen lagde et stort arbejde i at gøre de sociale arrangementer til en stor og æstetisk oplevelse - sammen med Pernille Mejer Højholt (PA for forskningschefen) blev rammerne skabt for værtskabet.

Ansvar for organisering af konference havde forsknings- og innovationschef Hans Gregersen, dekan Søren Mogensen, cheflæge Tove Nilsson og Institutleder Jens Christian Djurhuus.

Forskningslederen indgik i Aalborg Sygehus´ faglige planlægningsgruppe sammen med forsknings- og innovationschef Hans Gregersen og cheflæge Tove Nilsson.

Forskningens Dag – når forskere bliver uredelige

Den 30. april var en dag i forskningens tegn. Medicinerhuset slog dørene op for ca. 270 interesserede forskere, politikere, klinikere og borgere. Et alsidigt program med foredrag ved førende forskere som professor dr. med., Povl Riis, professor dr. med., Henrik Toft Sørensen og hjerneforsker Peter Lund Madsen var med til at gøre dagen til en stor succes sammen med alle de aktive forskere ved Aalborg Sygehus, som efterfølgende stillede deres viden til rådighed gennem papers og posters.

Formand for planlægningsgruppen var Birgitte Schantz Laursen, som sammen med overlæge Henrik Krarup, molekylærbiolog Torben Lüth Andersson, biostatistiker Claus Dethlefsen, kommunikationsmedarbejder Peter Friis Jeppesen stod med ansvaret for hele dagen. Et stort arbejde, som lønnede sig på dagen. Planlægningen af Forskningens Dag 2010 er allerede i fuld gang

Omsorgsprojektet var repræsenteret med en flot stand betjent af deltagere fra tre af projekterne. Udviklingssygeplejerskerne Charlotte Bruun Thorup, Astrid Lauberg og Karen Eck

Formand for Planlægningsgruppen Forskningens Dag Birgitte S. Laursen i samtale med to journalister.

Forskningens Dag giver flere og nye aftaler.

var i samarbejde med forskningslederen ansvarlig for standens udseende og bemanning.

Kontaktperson til Forskerskolen ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet

Igen i år kunne vi for anden gang med otte tirsdage i perioden august- oktober udbyde det eftertragtede ph.d. kursus i videnskabelig engelsk kommunikation for sundhedsforskere ved kursusleder Morten Berg. Der er gennem året været et godt og ikke mindst imødekommende samarbejde med Aarhus Universitets Forskerskole, også i relation til det senere nævnte nordiske ph.d.seminar "Teori, kontekst og praksis".

Tværdisciplinære forskerkurser

Forskerkurser med forskelligt indhold er en meget efterspurgt "vare" på sygehuset, så igen i år tog Birgitte Schantz Laursen ansvaret og kursuslederfunktionen og den 11. maj kunne FoKSy udbyde kurset "Formidling - vil du gerne vinde pris for bedste poster eller paperpræsentation - så er denne temadag måske noget for dig".

Birgitte Schantz Laursen og Erik Elgaard Sørensen stod for det faglige indhold sammen med fotograf Philippe Petitjean fra Foto/ AV sektionen. Planlægning af nye kurser i 2010 er undervejs.

Regionale udvalg

Charlotte Delmar har deltaget i et møde (august) i Det strategiske Forskningsudvalg. Forsknings- og innovationschef Hans Gregersen er formand.

Charlotte Delmar har en plads i Bestyrelsen for Sundheds-tjenesteforskning i Region Nordjylland. Ud over deltagelse i møder har det medført et ønske om et overblik over sundhedstjenesteforskningen i Region Nordjylland. Således skrev sygehusdirektør Jens Ole Skov og Charlotte Delmar ud til relevante kollegaer i sygehuset med henblik på en tilbagemelding. Vi håber, at indberetningerne kan medvirke til at give et afsæt for udviklingen af synergi omkring effekter af fire nordjyske sundhedspolitiske udfordringer.

Endelig har Charlotte Delmar deltaget i Novo Nordisk Fondens fællesmøde med deltagelse af bestyrelse og direktionerne fra hele koncernen samt Novo Nordisk Fondens bestyrelse, komité- og udvalgsmedlemmer, den 19. marts 2009 samt uddeling af Novo Nordisk Forskerpris den 2. maj 2009. Forskningslederen har endvidere været testbruger af Novo Nordisk Fondens nye rapporteringssystem.

SAMARBEJDE MED NATIONALE OG INTERNATIONALE FORSKNINGSMILJØER

Center for Kliniske retningslinjer

Da daglig leder af Centeret lektor Preben Ulrich Pedersen tilbød at holde et orienterende møde på sygehuset var vi ikke sene til at takke ja. Således var den 19. maj dagen for et to-timers informationsmøde. Der ligger en gensidig aktivitetsforpligtelse på området mellem Aalborg Sygehus og Centeret. Dels fordi Aalborg Sygehus som betalende medlem af centeret er med til at sikre driften, dels fordi et af centerets formål er at samle kompetencerne og hindre dobbeltarbejde i udformning af kliniske retningslinjer.

Et Videnskabeligt Råd skal sikre national konsensus om videnskabelige spørgsmål i forbindelse med Centerets arbejde. Formand for Det Videnskabelig Råd er forsknings- og innovationschef Hans Gregersen. Erik Elgaard Sørensen er endvidere medlem af Det Videnskabelig Råd.

Afdeling for Sygeplejevidenskab

Som en del af Århus Universitetshospital er Afdeling for Sygeplejevidenskab en naturlig samarbejdspartner. Der har i 2009 været et tæt samarbejde i forbindelse med planlægning og afvikling af undervisningsmodul på kandidatuddannelsen i sygepleje omhandlende sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise ved Erik Elgaard Sørensen. Desuden et øget antal undervisnings-, vejlednings- og bedømmelsesopgaver på såvel kandidat- som masteruddannelsen, varetaget af forskerne ved forskningsenheden samt Charlotte Delmars formandskab for ph.d. bedømmelsesudvalg.

Det er også med stor glæde at det er lykkedes os i fællesskab at klinisk sygeplejerske Vibeke Høgh er blevet indskrevet på kvalifikationsåret. Vibeke Høgh afsluttede sommer 2009 sin masteruddannelse i klinisk sygepleje, og ønskede efterfølgende at påbegynde et ph.d. studium. Vibeke Høgh er den anden studerende ved Afdeling for Sygeplejevidenskab, der kommer til at gennemgå det særlige forløb.

Det forventes endvidere at årets løbende dialog om destillinger på adjunktiveau fører til en konkret oprettelse og ansættelse i første halvår af 2010.

Der er aftalt yderligere strategisk og intensiveret samarbejde i 2010, bl.a. en temadag den 27. april for alle forskerne ved FoKSy og Afdeling for Sygeplejevidenskab.

Nationalt samarbejde med øvrige sygeplejevidenskabelige forskningsmiljøer

- Andet møde i Nationalt Netværk for Forskningsledere, ansat ved hospitaler i Danmark blev den 25. november afviklet i Forsknings Hus.
- Enheden for Sygeplejeforskning ved Klinisk Institut, Syddansk Universitet har taget form gennem den fælles ph.d.-studerende Mette Kjerholt fra Gentofte Hospital.
- Kontakten til UCSF har i 2009 været gennem professor Lis Adamsen og deltagelsen i Novo Nordisk Fondens bevillingsmøde sidst på året.
- Aalborg Psykiatriske Sygehus ved ph.d. studerende Rikke Jørgensen. Samarbejde i forbindelse med afvikling af undervisning i forskningsmetoder i regi af psykiatrien.
- Glostrup Hospital. I forbindelse med ansættelse af forskningsleder til Forskningsenhed for sygepleje- og sundhedsvidenskab deltog FOKSys forskningsleder i ansættelsesudvalget.

Gæster

- Forskningslektor i sygepleje Emmy Brandt Jørgensen, Hospitalsenheden Vest og Sygeplejerskeuddannelsen Holstebro, Region Midt: Opbygning en klinisk forskningsenhed, 26. januar 2009.
- Laboratorieleder, Ove Wiborg, Center for Psykiatrisk Forskning, Aarhus Universitet. Sammen med forsknings- og innovationschef Hans Gregersen: Orientering om Forsknings Hus, 6. februar 2009.
- Forsknings- og fagutviklingssygepleier, førsteamanuensis Tove Giske, førsteamanuensis Åsa Roxberg, forskningskoordinator Solveig Ullaland, ass.klinikkssjef Åse Nordstrønen, sygepleiefaglig enhedsleder Ida A.Berg, fagutviklingssygepleier Heidi Scotte Minne, Haraldsplass diakonale sykehus, Haraldsplass diakonale højskole, Sunniva Klinik - Bergen, Norge. Studiebesøg og orientering om opbygning af en klinisk forskningsenhed, 23. - 24. marts 2009 (se nærmere under "samarbejde med internationale forskningsmiljøer - Norden").
- Forskningskoordinator Sussie Laustsen, Skejby Sygehus: Opbygning af en klinisk forskningsenhed, 25. maj 2009.
- Sygeplejersker ansat i Region Nordjylland i atypiske stillinger ved Lisbeth Røhr Kristiansen, Aalborgskolen, 10 personer: Forskning i klinisk sygepleje, 24. juni 2009.
- Helsefaglig forskningsleder Ellen Brix, Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø: Opbygning af en klinisk forskningsenhed, 27. oktober 2009.
- Forskningsleder Bente Appel Esbensen, Forskningsenhed for sygepleje- og sundhedsvidenskab, Glostrup Hospital: Opbygning af en klinisk forskningsenhed, 24. november 2009.
- Lektor Birthe Ørskov, University College Sjælland: Vejledning vedrørende eventuelt ph.d. forløb, 4. december 2009.

Samarbejde med internationale forskningsmiljøer Norden

Nordisk ph.d. seminar "Teori, Kontekst og Praxis"

40 videbegærlige fra Norge, Finland og Danmark havde fundet vej til Forskningens Hus i dagene 9. – 11. september for at følge et 3-dages ph.d.-seminar tilrettelagt af forskningslederen i samarbejde med professor Kari Martinsen, Norge, docent Mogens Pahuus, Aalborg Universitet og lektor Finn Thorbjørn Hansen, Aarhus Universitet. Det var syvende gang, at der blev afviklet et nordisk ph.d. seminar i samarbejde med Norge, tredje gang til afvikling i Forskningens Hus.

Programmet vekslede mellem forelæsninger og de ph.d.-studerendes fremlæggelser af egne projekter med efterfølgende opponering af erfarne forskere. Deltagerne fra Norge kom helt fra Tromsø over Bergen til Stavanger. Fra Danmark var der deltagere fra alle egne af landet – indskrevet ved forskellige universiteter. En enkelt erhvervs ph.d. fra LEGO SYSTEM A/S havde også sneget sig med.

Forskningsprojekt

Charlotte Delmar er projektleder for et nordisk projekt "Omsorgens Forfald" med deltagelse af 9 forskere fra Sverige,

Finland og Danmark. 3 sygeplejersker fra Aalborg Sygehus indgår i forskningsgruppen. (se nærmere under "projekter").

Udmøntning af formaliseret samarbejdsaftale

Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje og Haraldsplass Diakonale Høgskole og Haraldsplass Diakonale Sykehus, Bergen, Norge underskrev en samarbejdsaftale den 16. oktober 2008. I 2009 har udmøntningen heraf bl.a. resulteret i et todages studiebesøg i marts af en mindre delegation fra Bergen. De norske kollegaer havde ønsket at høre nærmere om: Organisering og finansiering af forskningsenheden, kommunikation af og om forskningen, udviklingssygeplejerskens funktion, masteruddannelse i humanistisk palliation og forskning i det geriatriske område. Det blev imødekommet og gæsterne kvitterede med to forelæsninger: "Hva er trøst?" ved førsteamanuensis Åsa Roxberg og "Å vente på å få en diagnose på sykehus" ved førsteamanuensis Tove Giske (se endvidere under "gæster").

Sidst på året underskrev forskningslederen endnu en samarbejdsaftale Senter for Praktisk Kunnskap, Universitetet i Nordland, Bodø, Norge. Forskningslederen deltog i to dage i et ph.d. seminar.

Nordisk ph.d. seminar "Teori, Kontekst og Praxis"

Nordisk ph.d. seminar "Teori, Kontekst og Praxis"

Geriatrisk afdeling og professor Elna-Marie Larsson inviterede de norske gæster inden for.

Delegationen fra Bergen, Norge.

Samarbejde med internationale forskningsmiljøer

USA

Ved forskningslederens fjerde møde i International Caritas Consortium, The Watson Caring Science Institute omhandlende "Developing Human Caring Models for Research, Edu-

cation and Practice" var det St Francis Hospital, Charleston, South Carolina, USA, som var vært. Mødet fandt sted den 22. - 28. april 2009.

Nogle af deltagerne fra TænkeTanken. Seks amerikanske kollegaer og som de eneste ikke amerikanere: Professor E. Angela Chan, Polytechnic University, Hong Kong og forskningsleder Charlotte Delmar, DK.

Samarbejde med internationale forskningsmiljøer UK

Samarbejdet med professor Christopher Johns, University of Bedfordshire tog sin formaliserede begyndelse i 2006.

Her under bringes den artikel, som i 2009 blev udgivet i sygehusets samlede årsberetning.

The Person-oriented Health System

Charlotte Delmar, Head of Clinical Nursing Research & Christopher Johns, Professor Aalborg Hospital Science and Innovation Center DK & University of Bedfordshire, UK

A well-functioning health system could not exist without an international pool of professional research-based knowledge. Free communication across borders and a tradition of publishing internationally has always been integral to research.

Although nursing research cannot boast a long tradition, an agenda for international nursing research is significant. But it seems that some nurses have forgotten what nursing research is. Indeed what is nursing research? What are the international challenges and where can nursing research make a difference for the suffering persons?

Health professional challenges

It is a long-established truth that a high level in professional clinical work and training must be based on extensive research of the highest quality. But this effort must reflect the changing contexts of health systems. A few examples of the challenges that call for a response from the health profession should suffice:

- Globalisation has opened a window to massive health problems.
- Inequality in health. For example, people with low incomes are more prone to illness while they exploit health system services to a much lesser extent.
- The proportion of elderly people and the number of chronically ill are rising; factors that will make matters of redistribution more acute. The growth in the number of emergency patients, out-patients and one-day activities will be felt by hospitals. More rehabilitation and health promotion work will weigh upon local authorities.
- Health, bio, and information technologies are experiencing a dramatic development, offering the chance to discover new diseases, treat more and increasingly complicated cases, keeping people alive for longer times and a faster exchange of communication with and about patients.

This is a very important and challenging development, but whether treatment takes place in high-tech hospitals or in people's own homes, each *person's* individual situation, with its vulnerability and unpredictability, should always form part of the equation if alienation of the individual is to be avoided.

The precise diagnoses and effective treatment that the health systems of Western societies can boast require more effort and more nursing professional, research-based knowledge concerning what is involved in being a person with an illness or a health problem – as opposed to what is involved in having a disease, a perspective that has typically been connected with the medical research tradition. Nursing that centres on what it means to be a person with an illness or a health problem points to a research effort that supports what we choose to call *"The Person-oriented Health System"*

We advocate the substitution of *person* for the widely used labels of *patient* and *user* as the difference between them are paradigmatic. We do this to point up the importance of understanding the individual as more than just *someone* with an illness or disease, or as a consumer. With such a focus nursing research can contribute to making health professionals wiser as to the factors that play a role for how individuals handle their lives, and thus their ability to regain strength and recover to create a new, resourceful life situation for themselves.

Several countries, notably UK and the US, have "discovered" that the continued development of their health services requires profound insight into and research-based knowledge on the needs and experiences of health-care receivers. America focuses on Consumer Driven Health Care, stimulated in part by political and economic objectives. In the UK, Patient Centred Care provides the focus for a number of initiatives such as extending the opportunities of choice of treatment, health (consumer) panels, equality in health, etc.

Where can nursing research make a difference?

In particular with our position that each *person's* individual life situation, vulnerability and unpredictability play a major role for the health behaviour of that person and the health conditions of the population in general, we hope that nursing research in the future will lead towards:

Knowledge about the needs and life phenomena of the patient is essential. Through the integration of innovative scientific methods to supplement well-established methods, the receivers of health-care are increasingly being considered as equal partners and participants in the development of the Person-oriented Health System.

Responsibility for the weak is a well-known value within Nordic care research. Nevertheless, this effort is facing a long-standing opposition from health systems in which the individual is exclusively considered as the designer of his or her own life. But recent research has demonstrated that for example rehabilitation services are less used by "vulnerable" groups and less privileged individuals. To counterbalance the research into personal resources, empowerment and self-care, an intensification of research into professional care and ethics is called for.

Health promotion and prevention. General education rather than control and moralising. Research and the use of creative scientific methods such as narratives and video may contribute to the development of alternative health promotion methods and initiatives to attract children and the young generation representing the future health situation.

Cross-disciplinary research. The complexity of health problems means that they can no longer be solved by isolated professional groups. Research programmes that integrate nursing, treatment and therapy with other essential fields, such as management, organisational and health economic research, will increasingly come to guide the development of health systems for the benefit of the individual's health behaviour. This would also involve internationally based comparisons of health systems in joint projects.

Research in global health problems. Financial crises, war, acts

of terrorism and natural disasters are no longer local problems. Homelessness, post-traumatic stress syndrome, epidemics and hunger are important aspects of the development of the world's health condition. Nursing professional research should also include global approaches.

Technological solutions with a human face. In Japan robots are used in certain care services. With its basis in the well-being of the sick person, nursing professional research can secure that attention is being paid to human aspects when new technologies are introduced.

Overcoming the knowing-doing gap. Research must change things in ways that make a difference to those in need. Such research should be empowering research- working with people to identify and bring about change (more effective practice and environments) to create caring processes and meet health outcomes. This requires that researchers place themselves close to their subject and that the implementation of their results into clinical practice are part of the research field.

Focusing on caring processes. A movement towards practitioner-research - practitioners guided to do small scale inquiry into self and their practice can make a difference for the suffering person. This naturally leads to narrative type research- but research enabling caring processes to be revealed and developed (with less emphasis on outcomes) We believe that if you get the process right then the outcomes will surely follow. Process has been badly neglected, so a turn to process would be radical, paradoxical given the current health care climates. This is reflected in narrative research with patients.

Research that contributes to educating good, wise and mindful nurses. We need much more research on nurses, on the qualities of nurses hidden and yet which are fundamental to holistic care: Poise, compassion, environment, attitude, intentionality, stress, perception - and yet not "romantic" research "up in the clouds" but grounded in narratives of the everyday.

Forskning, der som mål har en personorienteret sygepleje, fordrer udvikling af kundskab om:

- patientoplevede behov
- livsfænomener såsom livsmødet og håbets betydning for restitution og et godt liv med en sygdom
- social ulighed og særlige kendetegn for en sårbarhed, der hindrer lighed i sundhed
- sundhedsadfærd, der baserer sig på dannelse frem for kontrol og "løftede pegefingre"
- omsorg: processer og forløb
- globale sundhedsproblemer
- teknologiske løsninger med et "menneskeligt ansigt"
- nye metoder inden for sundhedsfremme og forebyggelse, der er tilpasset den unge generation
- metoder der kombinerer forskning og udvikling af klinisk praksis (aktionsforskning)
- integration af sygeplejerskers kvalifikationer, et tættere samspil mellem personlige og sygeplejefaglige kvalifikationer
- en sundhedsfaglig problemstillings mangfoldighed med integration af sygepleje og andre fagprofessionelles kvalifikationer.

PROJEKTER

Udvikling af ny viden, der er relevant for sygepleje både som praksisfag og som videnskabelig disciplin vil forandre gennemførelse af såvel faglige som tværdisciplinære forskningsprojekter.

Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje har i år 2009 haft otte ph.d.-studerende tilknyttet og vejledt en ph.d.-studerende til indskrivning. Af de otte ph.d. studerende forsvarede Edith Mark sin afhandling den 23. januar 2009. De resterende syv ph.d.-studerende, som alle er sygeplejersker, er: Bente Hoecck, cand.cur., Dorte Buchwald, cand.pæd., Mette Grønkjær, M.Sc. in Nursing, Mette Kjerholt, cand.cur., Charlotte Bjørnes, cand.cur., Karin Bundgaard, cand.cur., Mette Holst, master i klinisk sygepleje. Efterfølgende præsenteres de syv ph.d.-projekter samt øvrige projekter, hvor én af de videnskabelige medarbejdere fra forskningsenheden har været involveret som vejleder. Det utal af projekter, hvor den projektansvarlige person eller vejlederen er hentet fra egen afdeling nævnes ikke her. Der henvises til afdelingernes egne årsberetninger og sygehusets samlede forskningsberetning.

Ph.d. projekter

Projektets titel: At være akut kritisk syg og indlagt på intensiv afdeling. Kvalitativ evidens i evidensbaseret sygeplejepraksis.

Bente Hoecck. Indskrevet 1. september 2005 ved Institut for Filosofi og Idéhistorie, Det humanistiske fakultet, Aarhus Universitet.

Vejledere: Professor Uffe Juul Jensen, Institut for Filosofi og Idéhistorie, Det humanistiske fakultet, Aarhus Universitet, adjunkt Svend Brinkmann, Psykologisk Institut, Det samfundsvidenskabelige fakultet, Aarhus Universitet samt forskningsleder, cand.cur., ph.d. Charlotte Delmar, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Millioner af stjerner. Om børns håndtering af en forældres alvorlige kræftsygdom.

Dorte Buchwald. Indskrevet 1. september 2006 ved Institut for Kommunikation, Det humanistiske fakultet, Aalborg Universitet.

Vejledere: Professor Karen Vibeke Mortensen, Institut for Kommunikation, Det humanistiske fakultet, Aalborg Universitet, seniorforsker Birgitte Schantz Laursen og forskningsleder Charlotte Delmar, begge Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Dansk alkoholkultur – i et sundhedsfremmeperspektiv

Mette Grønkjær. Indskrevet 1. oktober 2006 ved Klinisk Institut, Det sundhedsvidenskabelige fakultet, Aarhus Universitet. Vejledere: Lektor, overlæge Mette Nørgaard, Klinisk Epide-

Ph.d studerende Charlotte Bjørnes med posteren: Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C., ICN Congress: Leading Change; Building Healthier Nations. International Council of Nurses, Durban, Sydafrika, 29. juni – 4. juli 2009: How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patient and healthcare professionals?

Ph.d studerende Mette Holst med posteren: Holst M, Rasmussen H.H, Laursen B. S. ICN congress, Durban, Southafrica, 27. juni – 4. juli 2009: Patient experiences of undernutrition during hospital stay.

miologisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, seniorforsker Tine Curtis, Center for Alkoholforskning, Statens Institut for Folkesundhed samt forskningsleder Charlotte Delmar, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Sundhedspersonalets kommunikation om rehabilitering af ældre kronisk syge.

Mette Kjerholt. Indskrevet 1. januar 2007 ved Enheden for Sygeplejeforskning, Klinisk Institut, Syddansk Universitet.

Vejledere: Professor Lis Wagner, Enheden for Sygeplejeforskning, Klinisk Institut, Syddansk Universitet, forskningsleder Tove Lindhardt, Gentofte Hospital samt forskningsleder Charlotte Delmar, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Mænd med prostatacancer, korte og afgrænsede kontakter med sundhedsprofessionelle og etablering af on-line patientbog

Charlotte Bjørnes. Indskrevet 1. maj 2008 ved Institut for Samfundsudvikling og Planlægning, Det ingeniør- natur- og sundhedsvidenskabelige fakultet, Aalborg Universitet.

Vejledere: Professor Christian Nøhr, Institut for Samfundsudvikling og Planlægning, Det ingeniør- natur- og sundhedsvidenskabelige fakultet, Aalborg Universitet, seniorforsker Birgitte Schantz Laursen og forskningsleder Charlotte Delmar, begge Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Sygepleje i kortidsafsnit

Karin Bundgaard. Indskrevet 1. september 2008 ved Institut for Produktion, Det ingeniør- natur- og sundhedsvidenskabelige fakultet, Aalborg Universitet.

Vejledere: Institutleder Karl Brian Nielsen, Det ingeniør- natur- og sundhedsvidenskabelige fakultet, Aalborg Universitet, postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen og forskningsleder Charlotte Delmar, begge Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Projektets titel: Disease-related undernutrition during hospitalization; a multi factored approach to nutrition care.

Mette Holst. Center for Sanses-Motorisk Interaktion, Det ingeniør- natur- og sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet.

Vejledere: Overlæge, ph.d. Henrik Højgaard Rasmussen og professor Asbjørn M. Drewes, begge medicinsk gastroenterologisk afdeling, seniorforsker Birgitte Schantz Laursen og forskningsleder Charlotte Delmar, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, alle fire vejledere fra Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Nordiske projekter

Projektets arbejdstitel: Omsorgsetikken og dens iboende forfald - i forskellige omsorgskulturer.

Projektet er et samarbejdsprojekt mellem universitetslektor Kerstin Sivonen, Helsingfors, Finland, universitetslektor Ewa

Rundqvist, Stockholm, Sverige, og forskningsleder Charlotte Delmar. Charlotte Delmar er projektleder.

Til projektet er knyttet 6 medforskere, hvoraf 3 er sygeplejersker ved Aalborg Sygehus. Det er: Forløbskoordinator i Urologisk Afdeling, cand.cur. Anette Højer Mikkelsen, udviklings- sygeplejerske i Specialkirurgisk Center cand.cur. Charlotte B. Thorup og udviklings- sygeplejerske i Onkologisk Afdeling cand.cur. Birgith Pedersen. De to medforskere fra Finland er henholdsvis Nanny Alenius-Karlsson og Christel Roberts, begge lektorer ved Arcada Nylandas Svenska Yrkehögskola, Helsingfors. Medforskeren fra Sverige er lektor Birgitta Andersson, Ersta Sköndal Högskola, Stockholm.

Den empiriske del er påbegyndt ultimo 2006. Vandt nordisk posterpris ved den nordiske konference i regi af NCCS, april 2008. To artikler er submitted til henholdsvis International Journal for Human Caring og Journal of Older People Nursing. Projektet afsluttes i 2010.

Projekter inden for Region Nordjylland

– på tværs af institutioner

Projektets titel: Rehabiliteringsprocessens fordring til sygeplejen ud fra det ældre menneskes perspektiv

Projektet er det første af sin art, etableret som et samarbejde mellem Professionshøjskolen University College Nordjylland og Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje.

Projektet er udført af lektor, cand.cur. Birgitte Rasmussen og lektor, cand.scient.soc. Ilone Dolmer, begge sygeplejerskeuddannelsen.

Forskningsleder Charlotte Delmar har været vejleder. Der er publiceret to artikler i Klinisk Sygepleje i 2008, og i 2009 følgende internationale artikel: Delmar C, Rasmussen B, Dolmer I. Staying in "the stream of life": rehabilitation of older people in their own homes following total hip replacement; International Journal of Older People Nursing, 2009, 4: 272 – 279.

Projektets titel: Diabetesskole – for livet. Fra praksis til udviklingsprojekt i Aalborg Kommune.

Projektet udføres af lektor, MKK Ina Koldkjær Sølling og MPH Pia Bak, begge University Collage Nordjylland Sygeplejerskeuddannelsen, og hjemmesygeplejerske Lene Nørsgaard Rasmussen samt ergoterapeut Anne Elisabeth Mårtensson, begge Aalborg Kommune.

Postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen er vejleder. Præsentation af poster: Titel, ICN konference, Durban, Sydafrika. Andet? Projektet forventes afsluttet og rapporteret i foråret 2010.

Projektets titel: Quantitative assessment of central sensitization in osteoarthritis

Projektet er et samarbejdsprojekt mellem Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital og Aalborg Universitet.

Projektet udføres af: Thomas Graven-Nielsen Ph.D., DMSc, SMI, Aalborg Universitet, Hongling Nie Ph.D. M.D., Aalborg Universitet og seniorforsker Birgitte Schantz Laursen. Artikel submitted til tidsskriftet Pain.

Projektets titel: Behandling af muskelsmerter med elektromagnetisk terapi.

Projektet er et samarbejdsprojekt mellem Aalborg Sygehus, Aalborg Universitet, Arkadens Fysioterapi og MagVenture/AS.

Projektet udføres af: Glen Gorm Rasmussen, ledende overlæge, Ergo- og fysioterapiafdelingen, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Hong-You Ge, Research Assistant Professors, MD, PhD, SMI, Aalborg Universitet, Knud Vemming, Product Manager, Magnetic Stimulation, MagVenture A/S, Michael Harbo, fysioterapeut, Arkadens Fysioterapi, Aalborg, Lars Arendt-Nielsen, professor, SMI, Aalborg Universitet og seniorforsker Birgitte Schantz Laursen. De sidste data bliver indsamlet i januar 2010.

Projekter ved Aalborg Sygehus

Projektets titel: Den gode, den kloge og den rigtige sygepleje - klinisk sygepleje og omsorgsetik.

Projektet er et forskningsprogram, som har været under udarbejdelse i 2006. Iværksættelse af projektet, som involverer hele sygehuset blev januar 2007 vedtaget af chefsygeplejerske og oversygeplejerskeråd. I løbet af 2007 blev de lokale afdelingsspecifikke projekter formuleret med opstart ultimo 2007/primo 2008. Tidsplanen er, at med udgangen af 2010 skal alle projekter afleveres. Forskningsprogrammet er omtalt i forskningsenhedens årsberetning for 2006, som kan hentes på www.foksy.dk. Også henvisning til artikel: Delmar C. Omsorgsetik – teoretisk sludder eller klinisk sygepleje? Et forskningsprogram. Fagligt Selskab for udviklingsygeplejerskers hjemmeside www.dsr.dk. Medlemsblad for udviklingsygeplejersker, maj 2007.

Forskningsleder Charlotte Delmar har været vejleder på den fælles projektbeskrivelse mens forskningsenhedens samlede stab er vejledere på forskellige projekter afledt af den fælles ”paraply”. Sygehusets udviklingsygeplejersker er projektledere (se nærmere under ”netværk med udviklingsygeplejersker og omsorgsprojektet”).

Projektets titel: Hverdagslivet med bivirkninger på grund af kemoterapi og strålebehandling

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Lene Lyngø Nielsen, Dorte Pallesen Koktved og udviklingsygeplejerske Birgith Pedersen, alle Onkologisk afdeling.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Forskningsleder Charlotte Delmar er vejleder

Projektets titel: Hvordan oplever diabetespatienter med fodsår den første konsultation i fodcentret?

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Ulla Scheving, Inger Vestergaard, Endokrinologisk afdeling og postdoc i klinisk sygepleje Edith Mark, Medicinsk Center.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Edith Mark er vejleder.

Projektets titel: Projekt atrieflimmer – den nemme patient

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Tina Højbjerg, Minna Holm Hansen, Vibeke Høgh og udviklingsygeplejerske Astrid Lauberg, alle fra Kardiologisk Afdeling.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder.

Projektets titel: Omsorg i det første ambulante møde.

Projektet udføres af: Udviklingsygeplejerske Birgitte Boll, Øre-næse-hals- øjen og kæbekirurgisk afdeling, afdelingssygeplejerske Lis Daugaard Nielsen, Øjenafdelingen, afsnittet i Hjørring, sygeplejerske Tina Jensen, øjenafdelingen, sygeplejerske Janni Hedvig Ulrich, Øre-næse-hals afdelingen, sygeplejerske Rikke Toftelund Sørensen, Øre-næse-hals afdelingen og sygeplejerske Ghita Back, kæbekirurgisk afdeling.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder.

Projektets titel: Sygepleje til pårørende hvis ægtefælle har en kronisk lungelidelse.

Projektet udføres af: Undervisningsansvarlig sygeplejerske Line Hust Storgaard, sygeplejerske Nicole Flou, sygeplejerske Violeta Cmiljanic Winding, alle fra Lungemedicinsk Afdeling og udviklingsygeplejerske Hanne Axelsen, Medicinsk Center. Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder.

Projektets titel: Seksualitet i forhold til operationer, der ændrer på kroppen

Projektet udføres af: Sygeplejerske Helle Nielsen, Plastikkirurgisk afdeling, sygeplejerske Anette Møller Gregersen, Mammakirurgisk afdeling og udviklingsygeplejerske Charlotte B. Thorup, Hoved-hjertecenter.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder.

Projektets titel: Sygeplejefaglig bisidder til vågne operationspatienter i lokal anæstesi

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Gitte Olesen, Liselotte Bierregaard og udviklingsygeplejerske Charlotte B. Thorup, alle fra Hoved-hjertecenter.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen er vejleder.

Projektets titel: Klæder skaber folk

Projektet udføres af: Sygeplejerske Anita Tracey, Hjerte-Lungekirurgisk afdeling, sygeplejerske Tina Rasmussen, Karkirurgisk afdeling og udviklingsygeplejerske Charlotte B. Thorup, Hoved-Hjertecenter.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen er vejleder.

Projektets titel: Personlige kompetencers betydning for at indgå i patientrelationen

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Susanne Kvist, Tina Thuen, Rikke Løkke, Inge Margrethe Poulsen, Helle Skafte Andersen og udviklingssygeplejerske Karen Eck, alle Gynækologisk-Obstetrisk afdeling.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen er vejleder.

Projektets titel: Samarbejdsrelationen mellem den unge- forældrene og sygeplejersken. Unge indlagt til kirurgisk behandling af colitis ulcerosa

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Susanne Jensen, Lene Larsen og udviklingssygeplejerske Ida Østrup.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Erik Elgaard Sørensen er vejleder.

Projektets titel: Medinddragelse af dialysepatienter i egen pleje og behandling.

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Hanne Agnholt, Jytte Kærgaard Boll, Tina Margrethe Knudsen, Karla Møller og Anette Gade alle fra Dialyseafsnit 3 Ø og udviklingssygeplejerske Jette Andreasen, Medicinsk Center.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Karen Marie Dalgaard er vejleder.

Projektets titel: Livskvalitet hos patienter med uhelbredelig prostatacancer

Projektet udføres af Sygeplejerskerne Helle Thorsøe, Lisbeth Gissel, Hanne Wulf, Kirsten Buhl, Eva Vetner og udviklingssygeplejerske Susanne Bünger, alle Urologisk afdeling.

Projektet er en del af omsorgsprogrammet. Postdoc i klinisk sygepleje Karen Marie Dalgaard er vejleder.

Projektets titel: Projekt Lindrende Indsats.

Projektet er et aktionsforskningsprojekt, som gennemføres over en periode på 2½ år i Hæmatologisk Afdeling, Aalborg Sygehus med henblik på at udvikle metoder til implementering af den lindrende indsats i hospitalsregi. Afdelingens samlede personalegruppe og tværfaglige samarbejdspartnere indgår i projektet.

Postdoc i klinisk sygepleje Karen Marie Dalgaard er forsker og projektleder. Projektet er påbegyndt marts 2007. Implementeringsfasen er afsluttet med udgangen af maj 2009. I øjeblikket gennemføres evaluering af projektet baseret på spørgeskema, fokusgruppe interview og individuelle interview med projektdeltagere. Resultater foreligger primo 2010.

Projektets titel: Op at gå – er det muligt med næseblødning? Et klinisk kontrolleret forsøg til undersøgelse af mobiliseringens betydning for fornyede blødningsepisoder hos patienter med næseblødning.

Projektledere: Sygeplejerske Vibeke G. Kristensen og sygeplejerske Annette L. Nielsen. Vejledere: Udviklingssygeplejerske

Birgitte Boll og forskningsansvarlig overlæge Michael Gaihede, begge Øre/næse/hals afdelingen samt forskningsleder Charlotte Delmar. Projektet er afsluttet i 2009, og artikel submitted til Journal of Clinical Nursing.

Projektets titel: Musikterapi til dialysepatienter.

Projektet er udført af: Sygeplejerskerne Hanne Agnholt, Fantahun Wassie Keteme, Birthe Gross og Inger Rosa, Dialyse afdelingen.

Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder. Projektet er afsluttet i 2009, og artikel submitted til Sygeplejersken.

Projektets titel: Pelvic floor rehabilitation treatment for post-prostatectomy incontinence.

Projektet udføres af: Sygeplejerske Beritt Pedersen, og konstitueret afdelingssygeplejerske Helle Bech Jørgensen begge Urologisk ambulatorium, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital.

Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder. Der foregår dataindsamling.

Projektets titel: Seksuelle problemer og kronisk nyresygdom.

Projektet udføres af: Sygeplejerskerne Vinie Meldgaard Knudsen, Pernille Brændstrup Kassow, Maiken Drasbek Emmersen, Merete Bohn Nielsen, Jane Østergaard og Hanne Agnholt, dialyseafdelingen Aalborg Sygehus og afsnittet i Hjørring.

Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen er vejleder. Artikel publiceret: Agnholt H, Nielsen MB, Østergaard, J, Emmersen MD, Kassow PB, Legaard N, Laursen BS. Seksualitet hos den kronisk nyresyge patient. Sygeplejersken; 2009, 12:52-55 samt Agnholt H, Nielsen MB, Østergaard, J, Emmersen MD, Kassow PB, Legaard N, Laursen BS. Fokus på seksualiteten hos den kronisk nyresyge patient. Dialäsen; 2009, 5: 44-47.

Projektets titel: Coping with clean intermittent catheterization – experiences from a patient perspective.

Projektet er udført af: Afdelingssygeplejerske Jannie Eiskjær og projektsygeplejerske Kirsten Steffensen, Urologisk afdeling og souschef Annette Jaquet, Ortopædkirurgi Nordjylland.

Seniorforsker Birgitte Schantz Laursen har været vejleder. Artikel publiceret: Jaquet A, Eiskjær J, Steffensen K, Laursen BS. Coping with clean intermittent catheterization – experiences from a patient perspective. Scandinavian Journal of Caring Sciences; 2009, 23(4): 660-666.

Projektets titel: Brug af sengecykler under dialyse

Projektet undersøger hæmodialysepatienternes oplevelse af at cykle under dialyse.

Projektet er udført af: Karin Dollerup, Karina Kjærsgaard og Hanne Agnholt, sygeplejersker i Nyremedicinsk Afdeling.

Postdoc i klinisk sygepleje Edith Mark er vejleder.

FORMIDLING AF FORSKNING

Hver forskers vejledning til ph.d.-studerende og vejledning på forskningsprojekter er beskrevet under Projekter. Her er alene angivet vejledning til master- og kandidatstuderende.

Charlotte Delmar

Originalartikler

1. Dalgaard KM, Delmar C. Tidens betydning i en professionel omsorgspraksis for uhelbredeligt syge. Tidsskrift for Sygeplejeforskning; 2009, 25 (1): 3 – 8.
2. Delmar C, Rasmussen B, Dolmer I. Staying in “the stream of life”: rehabilitation of older people in their own homes following total hip replacement; International Journal of Older People Nursing, 2009, 4: 272 – 279.
3. Buchwald D, Laursen BS, Delmar C. Video diary data collection in child research: An alternative method. International Journal of Qualitative Methods; 2009, 8 (1): 12 – 20.

Anden videnskabelig publikation

Delmar C. Udvikling af ny viden – til hvad nytte? Tidsskrift for akademiske sygeplejersker, nr. 1, marts 2009 (ISSN 1901-8789). (Artiklen har fokus på forskningsledelse).

Rapporter

Delmar C. Årsberetning 2008, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, februar 2009 (ISBN: 978-87-90880-18-7).

Delmar C, Johns C. The Person-oriented Health System. Forskningsberetning 2008, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, juli 2009 (ISBN: 978-87-90880-22-4).

Editorials, anmeldelser, policy papers og andre publikationer

Delmar C. 1 – 2- 3. Forskning i klinisk sygepleje 2009 – 2013, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, marts 2009 (strategi).

Accepterede abstracts

1. Bjørnes C, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, forsknings- og udviklingskonference, Panum Institutet, København, 29. januar 2009: How do men with prostate cancer experience the contact with health care professionals and can an online patientbook contribute? (Poster).
2. Mark E., Delmar C. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, forsknings- og udviklingskonference, Panum Institutet, København, 29. januar 2009: Kreativ forskning. (Paper).
3. Sørensen EE., Delmar C. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, forsknings- og udviklingskonference, Panum Institutet, København, 29. januar 2009: Omskiftelighed

– et fænomen i danske hospitalsygeplejerskers ledelsespraksis. (Paper).

4. Bjørnes C, Nøhr C, Delmar C, Laursen BS. Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, 30. april 2009: Hvordan oplever mænd med prostatacancer kontakten med sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have en betydning? (Poster)
5. Mikkelsen AH, Delmar C, Pedersen B, Thorup CB, Rundqvist E, Andersson B, Sivonen K, Alenius-Karlsson N, Roberts C. Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, 30. april 2009: Meeting vulnerability and suffering. A Nordic research project focusing on care and ethics. (Poster)
6. Hoeck B, Delmar C. 4 rd International Congress of Qualitative Inquiry, University of Illinois, USA, 20. – 23. maj 2009: Meta-synthesis – is it epistemologically viable? (Paper).
7. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. Second International Workshop, Infrastructures for Health Care, juni 2009: How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patients and healthcare professionals? (Poster)
8. Hoeck B, Delmar C. ICN 24th Quadrennial Congress, Durban, Sydafrika, den 27. juni – 4. juli, 2009: Meta-synthesis – one way of making nursing practice evidence-based (Paper).
9. Bjørnes C, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009 : How do men with prostate cancer experience the contact with health care professionals and can an online patientbook contribute? (Poster).
10. Delmar C, Laursen BS, Sørensen EE, Dalgaard, KM. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009: Integrating research and clinical practice. (Workshop).
11. Kjerholt M, Wagner L, Lindhardt T, Delmar C. Forskningens Dag, Gentofte Hospital 1.oktober 2009: Healthcare Professional Communication on care Trajectory of Chronically Ill Elderly (Poster).
12. Grønkjær, M, Curtis, T, Delmar, C, de Crespigny, C, Nørsgaard, M., 2009 State Population Health Conference, South Australia, 31. oktober 2009: Alcohol use in Denmark: Drinking contexts and the meaning of alcohol from a public health perspective (Paper)

Bedømmelsesopgaver

1. Novo Nordisk Fonden, 53 projektansøgninger
2. Ph.d. bedømmelsesudvalg, Annelise Norlyck, Aarhus Universitet, Danmark: After colonic surgery. A phenomenological study of participating in a fast-track programme, november 2009 (formand for bedømmelsesudvalget).

3. Bedømmelses- og ansættelsesudvalg, videnskabelig ansættelse, forskningsleder, H:S Glostrup Hospital, juni 2009. 5 ansøgninger.

Undervisning

1. Forskerskolen ved Aarhus Universitet, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, 9. – 11. september 2009. Tema: Teori contra kontekst. Generaliserbarhed i en lancering af Det Konkrete Videnskab
2. Temadag for børnesygeplejersker, Hillerød Sygehus, 28. maj 2009. Tema: Omsorg.
3. Kandidatuddannelsen i sygepleje, modul 6, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 16. april 2009. Tema: Magtrelationer i klinisk sygeplejepraksis.

Inviterede foredrag

1. Uddannelsesrådet (MVU), Region Nordjylland, Regionshuset, 4. december 2009. Tema: Udvikling af forsknings-tradition i sygeplejen.
2. Gæsteforelæsning, Epilepsihospitalet Filadelfia, Dianalund, 3. december 2009. Tema: Omsorgsetik som referenceramme i klinik og i forskning.
3. Forsker-Fagdag: Forskning i klinisk praksis – med mangfoldighed af metoder, Sygeplejefagrådet, Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Udvikling af ny viden – til hvad nytte?
4. Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland, Turbinehallen Århus, 10. november 2009. Tema: Innohvaffor-noget? – strategisk og konkret arbejde.
5. Gæsteforelæsning, Haraldsplass diakonale sykehus, Bergen, Norge, 29. september 2009. Tema: Den gode, kloke og rigtige sygepleie – felles fagutvikling for pasient og pårørende.
6. XII Nordic Conference for University Hospital Directors and Faculty Deans, Århus Universitetshospital/Aarhus Universitet, 19. – 21. august 2009. Tema: Integrating Research and Clinical Practice.
7. Gæsteforelæsning, Vårdandets etik - seminar, Arcada, Helsinki, Finland, 25. maj 2009. Tema: Autonomi – Refleksioner utgående från Kari Martinsens omsorgsfilosofi.
8. International Caritas Consortium, Charleston, South Carolina, USA, 22.-28. april 2009. Tema: The meaning of lifephenomena in clinical nursing practice.
9. Landskonference for børnesygeplejersker, Trinity, Fredericia, 30. – 31. marts 2009. Tema: Sygeplejerskens rolle som sundhedsformidler.
10. National forsknings- og udviklingskonference, Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, Panum Institutet, København, 29. januar 2009. Tema: Udvikling af ny viden – til hvad nytte?

Konference- og kursusplanlægning

1. Nordisk ph.d. seminar, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Forskerskolen ved Aarhus UNiversitet, 9. – 11. september 2009 Tema: Teori contra kontekst.

2. Tværdisciplinært ph.d. kursus, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Forskerskolen ved Aarhus Universitet, start uge 34, 2009 Videnskabelig kommunikation på engelsk. 8 seminarer af 6 timers undervisning.
3. Organizing Committee medlem samt chairman og keynote. XII Nordic Conference for University Hospital Directors and Faculty Deans, Århus Universitetshospital/Aarhus Universitet, 19. – 21. august 2009, 70 deltagere.
4. Forskningens Dag (tværdisciplinær), Aalborg Sygehus, initierende planlægger og medansvarlig, 30. april 2009.
5. 8. internatseminar for forskningsansvarlige ved Aalborg Sygehus. Fælles ansvar og strategisk forskning. 26. – 27. februar 2009.

Deltagelse i Tænke-Tank og konferencer

1. Forsker-Fagdag: Forskning i klinisk praksis – med mangfoldighed af metoder, Sygeplejefagrådet, Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Udvikling af ny viden – til hvad nytte?
2. XII Nordic Conference for University Hospital Directors and Faculty Deans, Århus Universitetshospital/Aarhus Universitet, 19. – 21. august 2009.
3. Kick-off konference, KASK innovation og idéklinikken, Forskningens Hus, 18. august 2009.
4. ICN 24nd Quadrennial Congress in Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009. Tema: Leading change. Building Healthier Nations.
5. International Human Science Research Conference, Molde, Norge, 17. – 20. juni 2009. Tema: The dicipline(s) of phenomenology expanding the boundaries of practice.
6. Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, Medicinsk Center, 30. april 2009.
7. International Caritas Consortium/The Watson Caring Science Institute. Developing Human Caring Models for Research, Education and Practice. St Francis Hospital, Charleston, South Carolina, USA, 22.-28. april 2009.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Seminar for nationale sundhedsinnovatører, Danske Regioner, 9. december 2009. Tema: Etablering af netværk
2. Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Forskning i klinisk praksis – med mangfoldighed af metoder.
3. Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 23. oktober 2009. Tema: Omsorgsetik i klinisk sygepleje.
4. Aalborg Sygehus, 23. oktober 2009. Tema: Abortus habitus og sene graviditetskomplikationer – indikation for overlappende genetiske risikofaktorer Tiltrædelsesforelæsning ved professor Ole Bjarne Christiansen.
5. Idéklinikken, Aalborg Sygehus, 24. september 2009. Tema: Innovation.
6. Århus Sygehus, 28. august 2009. Tema: Home mechanical ventilation. A phenomenological hermeneutical study among young men with Duchenne´s muscular dystrophy in Denmark. Ph.d.-forsvar ved sygeplejerske, cand.cur Pia Sander Dreyer.

7. Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 15. juni 2009. Tema: Ledelses- og udviklingsudfordringer i fremtidens sygehusvæsen.
8. Aalborg Sygehus, 19. maj 2009. Tema: Center for Kliniske Retningslinjer. Oplæg ved lektor Preben Ulrich Pedersen.
9. Aalborg Sygehus, 12. maj 2009. Tema: Den videnskabelige protokol i Videnskabsetisk Komitee. Oplæg ved professor Jeppe H. Christensen.
10. Aalborg Sygehus, 14. april 2009. Tema: Klinisk brug af paraklinisk undersøgelse. Oplæg ved professor Henrik Nielsen.
11. Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 20. marts 2009. Tema: Ethiske udfordringer og dilemmaer i pleje og behandling.
12. Aalborg Sygehus, 6. februar 2009. Tema: Hæmostase og trombose – The good, the bad and the ugly. Tiltrædelsesforelæsning ved professor Søren Risom Kristensen.

Udnævnelser, legater, priser m.m.

1. National posterpris, Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, forsknings- og udviklingskonference, Panum Institut, København, 29. januar 2009: Bjørnes C, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. How do men with prostate cancer experience the contact with health care professionals and can an online patientbook contribute?
2. Konferencelegat fra Det Obelske Familiefond kr. 15.000 til afvikling af workshop ved ICN konference, Durban, Sydafrika, juni 2009.

Medieomtale

Læserbrev, bragt i Nordjyske, 11. maj 2009. Overskrift: Se helhed – lægeskole.

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Inviteret medlem af Tænke-tanken "International Caritas Consortium", omhandlende "Developing Human Caring Models for Research, Education and Practice, USA, 2006 - Ordinært medlem af International Association for Human Caring (IAHC), USA, 2003 - Ordinært medlem af Nordic College of Caring Science (NCCS), Skandinavien, 1998 - Ordinært medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, 1995 - Ordinært medlem af Forum for Akademiske Sygeplejersker, 1995 -

Refereebedømmer

Tidsskrift for Sygeplejeforskning, november 2006 - Norsk Tidsskrift for Sygeplejeforskning, februar 2004 - Scand J Caring Sci, oktober 2001 -

Bestyrelses- og udvalgsposter

Bestyrelsesmedlem, Sundhedstjenesteforskning i Region Nordjylland, april 2008 -

Det Strategiske Forskningsudvalg i Region Nordjylland, august 2009 -

Andet

Studiebesøg. McCord Hospital, Durban, Sydafrika, 29. juni - 4. juli 2009. Tema: The Hospital strives for excellence by being proactive. The nurses are perfecting the The Bato Phele Principles (People First).

Nyetableret videnskabeligt netværk. Universitetet i Stavanger, Institut for Helsefag, Norge, 8. juni 2009 -

Birgitte Schantz Laursen

Originalartikler og bogkapitler baseret på original data

1. Agnholt H, Nielsen MB, Østergaard, J, Emmersen MD, Kassow PB, Legaard N, Laursen BS. Seksualitet hos den kronisk nyresyge patient. Sygeplejersken; 2009, 12:52-55.
2. Agnholt H, Nielsen MB, Østergaard, J, Emmersen MD, Kassow PB, Legaard N, Laursen BS. Fokus på seksualiteten hos den kronisk nyresyge patient. Dialäsen; 2009, 5: 44-47.
3. Jaquet A, Eiskjær J, Steffensen K, Laursen BS. Coping with clean intermittent catheterization – experiences from a patient perspective. Scandinavian Journal of Caring Sciences; 2009, 23(4): 660-666.
4. Buchwald D, Laursen BS, Delmar C. Video Diary Data Collection in Research with Children: An Alternative Method. International Journal of Qualitative Method; 2009, 8 (1): 12-20.

Accepterede abstracts

1. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar CD, Nøhr C. Forsknings og udviklingskonference i Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. 29. januar 2009. Panum Institut, København. Hvordan oplever mænd med prostatacancer kontakten til sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have betydning?(Poster)
2. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patients and healthcare professionals? Second International Workshop, Infrastructures for Health Care, juni 2009 (Poster)
3. Holst M, Laursen BS, Rasmussen HH. Forsknings og udviklingskonference i Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. 29. januar 2009. Panum Institut, København. Impact of undernutrition in the individual patient. A qualitative interview study. (Poster)
4. Holst M, Laursen BS, Rasmussen HH. Forsknings Dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, 30. april 2009. Patient experiences of undernutrition during hospital stay. (Poster)
5. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar CD, Nøhr C. Forsknings Dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital,

- 30.april 2009. Hvordan oplever mænd med prostata-cancer kontakten til sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have betydning?(Poster)
6. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. Second International Workshop, Infrastructures for Health Care, juni 2009: How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patients and healthcare professionals? (Poster)
  7. Delmar C, Laursen BS, Dalgaard KM, Sørensen EE. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, Sydafrika 27.juni til 4.juli 2009. Tema: Integrating research and clinical practice. (Workshop)
  8. Holst M, Rasmussen HH, Laursen BS. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, Sydafrika 27.juni - 4.juli 2009. Tema: Patient experiences of undernutrition during hospital stay. (Poster)

Vejledning og bedømmelse

4 semesteropgaver + 1 speciale, masteruddannelsen i klinisk sygepleje Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, efterår 2009.

2 semesteropgaver, kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, efterår 2009.

Undervisning

1. Sundhedsfaglig diplomuddannelse – klinisk udvikling i professionspraksis – kirurgiske patienter, CVU Lillebælt, Vejle, 25.februar 2009. Tema: Forskning og udvikling i sygeplejen.
2. Tværvideenskabelig kursusdag, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 11.april 2009: Tema: Mundtlig formidling.
3. Ph.d forum, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 23.april 2009. Tema: Projektbeskrivelser og forfatterskab
4. Klinisk udvikling i relation til nefrologiske patienter. Efter- og videreuddannelsesdivisionen, VIA University College. Århus den 8.september 2009. Tema: Seksualitet og nyresygdom.
5. Kardiologisk efteruddannelse, Aalborg Sygehus, 10.november 2009. Tema: Forskningsmetoder.
6. Forberedelseskursus for ph.d.-studerende, Det sundhedsvidenskabelige fakultet, Aarhus Universitet, 12.november 2009, Tema: Design af et forskningsprojekt – kvalitativt design.

Inviterede foredrag

1. Temadag i det Palliative team, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Aalborg den 6.januar 2009. Tema: Patientens seksualitet.
2. Nytårskur i nyremedicinsk afdeling, Skejby Sygehus, Skejby den 9.januar 2009. Tema: Patientens seksualitet – er det vores ansvar?
3. Dansk Smerteforums årsmøde, Ebeltoft den 21.marts 2009. Tema: Smerte og seksualitet.

4. Temadag i Nyremedicinsk afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital den 20.maj 2009. Tema: Seksualitet og sygepleje.
5. Landskursus for plastikkirurgiske sygeplejersker, Nyborg den 6.november 2009. Tema: Seksualitet og sygepleje.
6. Temadag, Forskning i klinisk praksis – med mangfoldighed af metoder, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 18.november 2009. Tema: Kvantitative designs i praksisforskning.
7. Dansk Selskab for Psykosocial Medicin og Sex og Samfund, Seksualiteten på sygehus et fyraftensseminar om somatisk sygdom og seksualitet, Rigshospitalet den 25.november 2009. Tema: Seksualitet i klinisk praksis.

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægning

1. Ansvarlig arrangør af Forsknings og udviklingskonference i Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Panum Institutet, København 29.januar 2009. Tema: Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg.
2. Formand for den videnskabelige komité for abstrakts ved Dansk Selskab for Sygeplejeforskning og udviklingskonference, 29. januar 2009, Panum Institutet, København 29.januar 2009. Tema: Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg.
3. Formand for planlægningsgruppen ved Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Aalborg den 10.april 2009.
4. Medlem af den videnskabelige komité for abstrakts ved Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Aalborg den 10.april 2009.
5. Ansvarlig arrangør af tværvideenskabelig kursusdag, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, 11.maj 2009: Tema: Formidling.
6. Medlem af planlægningsgruppen for XII Nordic Conference for University Hospital Directors and Faculty Deans, Aalborg den 19.-21.august 2009. Tema: How do we promote University Hospital Interaction in the Nordic Region?

Deltagelse i konferencer

1. Pain Research at Aalborg University, Aalborg University 12.-13.januar 2009. Linking Pain and bio-chemical markers: from animal to patients.
2. Forsknings og udviklingskonference i Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Panum Institutet, København 29.januar 2009. Tema: Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg
3. Forskningens Dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Aalborg den 10.april 2009.
4. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, Sydafrika 27.juni til 4.juli 2009. Tema: Leading Change: Building Healthier Nations.
5. Kick-off konference, KASK innovation og idéklinikken, Forskningens Hus, 18. august 2009.

- XII Nordic Conference for University Hospital Directors and Faculty Deans, Aalborg den 19.-21. august 2009. Tema: How do we promote University Hospital Interaction in the Nordic Region?

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

- Fagdag for sygeplejersker, Aalborg Sygehus, Aalborg den 24.april 2009.Tema: Omsorgsetik i klinisk sygepleje.
- Tværvideenskabelig kursusdag, Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 11.april 2009: Tema: Formidling.
- Aalborg Sygehus, 12. maj 2009. Tema: Den videnskabelige protokol i Videnskabsetisk Komitee. Oplæg ved professor Jeppe H. Christensen
- Aalborg Sygehus, 19. maj 2009. Tema: Center for Kliniske Retningslinjer. Oplæg ved lektor Preben Ulrich Pedersen.
- Temadag for sygeplejefagrådets medlemmer, Aalborg Sygehus, Aalborg den 15.juni 2009.Tema: Fremtidsscenarium 2015, Ledelse og udviklingsudfordringer i fremtidens sundhedsvæsen.
- Temadag i Afdeling for Universitetshospitalsanliggender, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 16.juni 2009. Tema: Innovation.
- Århus Sygehus, 28. august 2009.Tema: Home mechanical ventilation. A phenomenological hermeneutical study among young men with Duchenne's muscular dystrophy in Denmark. Ph.d.-forsvar ved sygeplejerske, cand.cur Pia Sander Dreyer.
- Ph.d. seminar, Aalborg Sygehus. 9. – 11. september 2009. Tema: Teori, praxis, kontekst?
- DASYS Dokumentationsråd. Skejby Sygehus. 23. - 24.september 2009. Tema: Den gode dokumentation og de gode dokumentationsredskaber i klinisk sygepleje – fra kliniske retningslinier til daglig dokumentation og evidensbaseret sygepleje.
- Aalborg Sygehus, 23. oktober 2009. Tema: Abortus habitualis og sene graviditetskomplikationer – indikation for overlappende genetiske risikofaktorer Tiltrædelsesforelæsning ved professor Ole Bjarne Christiansen.
- Folkeuniversitet i Nordjylland. Aalborg. Denmark. 19. nov. 2009. Tema: Videnskabsteori v/filosof Torben K. Andersen, Aarhus Universitet.
- Fagdag for sygeplejersker, Aalborg Sygehus, Aalborg den 23.oktober 2009. Tema: Omsorgsetik i klinisk sygepleje.
- Professortiltrædelsesforelæsning v/ Ole Bjarne Pedersen. Aalborg Sygehus, Århus Universitet, den 23.oktober 2009.
- Temadag for oversygeplejersker, udviklingssygeplejersker og forskere. Dronninglund Slot 29.oktober 2009. Tema: Sygeplejestrategi.
- Ph.d.forsvar v/Christian Brock, Aalæborg Sygehus, Århus Universitetshospital, den 27.november 2009. Tema: A novel Multimodal Model to Evoke and Modulate Human experimental Rectal Pain.

Udnævnelser, legater, priser m.m.

- National posterpris, Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, forsknings- og udviklingskonference, Panum Institut, København, 29. januar 2009: Bjørnes C, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. How do men with prostate cancer experience the contact with health care professionals and can an online patientbook contribute?
- Konferencelegat fra Det Obelske Familiefond kr. 15.000 til afvikling af workshop ved ICN konference, Durban, Sydafrika, juni 2009.

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Ordinært medlem af Forum for Akademiske Sygeplejersker

Ordinært medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning

Ordinært medlem af Nordic College og Caring Science

Refereebedømmer

Scandinavian Journal of Caring Science, 2002-

Norsk Tidsskrift for Sygepleieforskning, 2004-

Klinisk Sygepleje, 2005-

Bestyrelses- og udvalgsposter

Regionlicensgruppen, nationalt, januar 2008 -

Biblioteksudvalget ved Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, 1.maj 2007 -

Bestyrelsesmedlem i Folkeuniversitet i Nordjylland, 2007-

Formand for Aalborg Sygehus' Kunstudvalg, januar 2004-

Andet

Studiebesøg. McCord Hospital, Durban, Sydafrika, 3.juli 2009. Tema: The Hospital strives for excellence by being proactive. The nurses are perfecting the The Bato Phele Principles (People First).

Erik Elgaard Sørensen

Originalartikler

Sørensen EE, Olsen IØ, Tewes M. Operationssygeplejerskens praksis under observation. Sygeplejersken 16/2009: 58-61.

Anden videnskabelig publikation

Sørensen EE. Projektbeskrivelse: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion. Aalborg Sygehus, Aarhus Universitetshospital og Rigshospitalets Hjertecenter. Februar 2009. www.foksy.dk

Editorials, anmeldelser, policy papers og andre publikationer

Sørensen, EE. Fortællinger i organisationer. Narrativ praksis, 2. udgave. Anmeldelse i Tidsskrift for Sygeplejeforskning 1/2009.

Accepterede abstracts

- Sørensen, EE. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Forsknings- og udviklingskonference 2009. Sygepleje-

- forskning – mangfoldighed i metodevalg. 29. januar 2009. Panum Institut, København: Omskiftelighed – et fænomen i danske hospitalssygeplejerskers ledelsespraksis (Paper).
2. Sørensen, EE, Hall EOC. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009: Seeing-the-big-picture: a prerequisite for appropriate nursing (Poster).
  3. Delmar C, Laursen BS, Sørensen EE, Dalgaard, KM. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009: Integrating research and clinical practice (Workshop).
  4. Rasmussen LN, Mårtensson AE, Sølling IK, Bak P, Sørensen EE. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, South Africa, 29. juni – 4. juli 2009: Diabetes school - And learning. An interplisinary development project in a local community in Denmark January 2008 - December 2009 (Poster).
  5. Bundgaard K, Nielsen KB, Elgaard Sørensen E. Kursus: Teori- og begrebsudvikling, Aarhus Universitet. 29. april 2009: Humanølogisk sygepleje.
  10. Orienteringsmøde Urologisk og Gynækologisk/obstetriske Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 31. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  11. Orienteringsmøde Neurokirurgisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 2. april 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  12. Orienteringsmøde Sektor Med Udvalg, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 20. april 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  13. Tema-eftermiddag for nordjyske sygeplejersker. Medlemsmøde Dansk Sygeplejeråd Region Nordjylland. 6. maj 2009: Tema: Spændet mellem primærfaglig og ledelsesfaglig ledelse.
  14. Temadag om formidling. Forskningens Hus Aalborg Sygehus Århus Universitetshospital. 11. maj 2009. Tema: God præsentation – god forberedelse.
  15. Tema-eftermiddag for nordjyske sygeplejersker. Medlemsmøde Dansk Sygeplejeråd Region Nordjylland. 2. juni 2009: Tema: Spændet mellem primærfaglig og ledelsesfaglig ledelse.
  16. Tema-eftermiddag for operationssygeplejersker. Møde i Dansk Sygeplejeråd København. 10. juni 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  17. Temadag Sygeplejefagråd Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Ledelses- og udviklingsudfordringer i fremtidens sygehusvæsen. Medicinerhuset 15. juni 2009. Tema: Afdelingssygeplejerskens rolle. Fra Driftsleder til strategisk leder.
  18. Orienteringsmøde Oversygeplejerskeråd, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 22. juni 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  19. Orienteringsmøde Hjertecentret Rigshospitalet. 27. august 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  20. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 2. september 2009. Tema: Valgmodul 1A: Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise. Ledelse generelt, ledelse i stærke fagkulturer konkret og ledelse af sygeplejen specifikt.
  21. Sundhedsfaglig Diplomuddannelse VIA University College Region Midtjylland. 23. september 2009. Modul: Klinisk udvikling i relation til patienter med ortopædisk kirurgiske lidelser. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  22. Temadag Aalborg Psykiatriske Sygehus. Onsdag den 21. oktober 2009. Fagidentitet, faggrænser, kompetenceudvikling. Faglig ledelse af sygeplejen.
  23. Orienteringsmøde Ortopædkirurgisk Klinik Rigshospitalet. 12. november 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
  24. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 18. november 2009.

Undervisning

1. Temadag for ledende sygeplejersker. Medicinsk Afdeling, Glostrup Sygehus 4. marts 2009. Tema: Spændet mellem primærfaglig og ledelsesfaglig ledelse.
2. Masteruddannelsen i klinisk sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 6. marts 2009. Tema: Modul 2. Forskning og dokumentation i klinisk sygepleje. Tema: Feltarbejde som kvalitativ metode i sygeplejen.
3. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 12. marts 2009. Tema: Modul 7. Forskningsmetoder – feltforskning.
4. Orienteringsmøde Mamma- og Plastickirurgisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 17. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
5. Orienteringsmøde Aalborg Sygehus Nord, Århus Universitetshospital. 18. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
6. Orienteringsmøde Hjerter-, Thorax-, Karkirurgisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 18. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
7. Orienteringsmøde Øre-, Næse-, Hals Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 19. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
8. Orienteringsmøde Gastrokirurgisk Afdeling, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 24. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.
9. Orienteringsmøde Aalborg Sygehus Syd, Århus Universitetshospital. 25. marts 2009. Tema: En undersøgelse af den operationsassisterende funktion.

Tema: Valgmodul 1A: Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise. Samspil mellem ledelse og faglighed i ledende sygeplejerskers praksis i dansk sygehusvæsen.

25. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 25. november 2009. Tema: Valgmodul 1A: Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise. Samspil mellem ledelse og faglighed i ledende sygeplejerskers praksis i dansk sygehusvæsen. Det tværprofessionelle samarbejde og valg af videreuddannelse. Ledelse af forandringer.
26. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 27. november 2009. Tema: Opgaveseminar Valgmodul 1A: Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise
27. Kandidatuddannelsen i sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 10. december 2009. Tema: Opgaveseminar Valgmodul 1A: Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise.

Vejledning og bedømmelse

- 2 eksamensopgaver, kandidatuddannelsen i sygepleje Valgmodul IA, 3. semester, januar 2009.
- 2 projekter, masteruddannelsen i klinisk sygepleje, forårssemesteret 2009.
- 2 eksamensopgaver 2. modul, masteruddannelsen i klinisk sygepleje, forårssemesteret 2009.
- 2 eksamensopgaver, kandidatuddannelsen i sygepleje, Valgmodul IA, 3. semester 2009.
- Opponent på ph.d.-projekt: Brugerinddragelse i rehabilitering. Ph.d.-seminar. Teori contra kontekst. Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Forskerskolen, 9. – 11. september 2009.

Inviterede foredrag

1. Forskningsseminar. De Anæstesiologiske afdelinger Århus Sygehus og Skejby Sygehus Århus Universitetshospital og Anæstesi Region Nordjylland. Rold Storkro 15. januar 2009. Tema: Tradition, forskning, udvikling og fornyelse.
2. Temadag i DASYS. Udvikling af sygeplejefprofessionen. Sygeplejefprofession, uddannelse og ledelse. Rigshospitalet København 13. maj 2009. Tema: Udvikling af sygeplejen på oversygeplejerskeniveau. Hvordan bæres uddannelse, opdaterede faglige profiler, interesser, mod og personlighed ind i professionelle hierarkier?
3. Ph.d.-forum Psykiatrisk Hospital Region Nordjylland. 26. oktober 2009. Tema: En forskningsstrategisk manøvre mellem metodologi og praktisk aktivitet belyst ud fra feltforskning.

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægger

Modulkoordinator valgmodul IA (30 timer/10 ECTS) i Sygeplejefaglig ledelse og klinisk ekspertise, 3. semester, Kandidatuddannelsen i Sygepleje, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet.

Deltagelse i konferencer

1. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Forsknings- og udviklingskonference 2009. Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg. 29. januar 2009. Panum Institut, København.
2. ICN 24 th Quadrennial Congress. Leading Change: Building Healthier Nations. 27. juni – 4. juli 2009. Durban, South Africa.
3. DASYS Konference. Den gode dokumentation og de gode dokumentationsredskaber i klinisk sygepleje. 23-24. september 2009 Århus Universitetshospital Skejby.
4. Ph.d.-seminar. Teori contra kontekst. Forskningens Hus, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Forskerskolen, 9. – 11. september 2009.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, 23. januar 2009. Ph.d.forsvar Edith Mark. Tema: Restriktiv spising i narrativ belysning. En fænomnologisk undersøgelse af børns oplevelser af spising ved diabetes eller overvægt.
2. Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet, 28. august 2009. Ph.d.-forsvar. Pia Drejer. Tema: Home mechanical ventilation A phenomenological hermeneutical study among young men with Duchenne's muscular dystrophy in Denmark.
3. Folkeuniversitetet Region Nordjylland. 19. oktober 2009. Tema: Perspektiver på pleje V/ Torben K. Andreasen.
4. 3. Fagdag Sygeplejefagråd Aalborg Sygehus Århus Universitetshospital. 23. oktober 2009. Tema: Omsorgsetik i klinisk sygepleje.
5. Temadag Sygeplejefagråd Aalborg Sygehus Århus Universitetshospital, Dronninglund Slot 29. oktober 2009. Tema: Innohvaffornoget? – Dannelsesrejsen

Medieomtale

Kamp for faglig ledelse. DSR Nord. Oktober 2009.

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Ordinært medlem af Niv – Nordiska forskningsnetværket i vårdledarskap, Högsolan i Borås, Institutionen for Vårdvetenskap, Finland, 2006 –

Ordinært medlem af ENDA – European Nurse Directors Association, 2007-

Ordinært medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, 2001 -

Ordinært medlem af Forum for Akademiske Sygeplejersker, 2001 –

Bestyrelses- og udvalgsposter

Sygeplejefaglig Råd, 2008 -

Videnskabeligt Råd Clearinghouse, 2009 –

Formand for Uddannelsesudvalget for Sygeplejerskeuddannelsen, Professionshøjskolen University College Nordjylland.

Referee-bedømmer

Scand J Caring Sci, 2005 -

Klinisk Sygepleje, 2006 -

Journal of Nursing Management, 2009 -

Karen Marie Dalgaard

Originalartikler

Dalgaard KM, Delmar C. Tidens betydning i en professionel omsorgspraksis for uhelbredeligt syge. Tidsskrift for Sygeplejeforskning; 2009; 25 (1): 3-8.

Rapporter

1. Dalgaard KM et. al. Implementeringsrapport - projekt lindrende indsats. Aalborg Sygehus: Hæmatologisk Afdeling. <http://link.forskningenshus.dk/?id=97>; 2009.
2. Dalgaard KM. Projekt lindrende indsats - status ultimo 2008. Årsrapport. Aalborg Sygehus: Hæmatologisk Afdeling 2009:26-27.
3. Dalgaard KM. Projekt lindrende indsats. I: Delmar Charlotte (red.). Årsrapport 2008. Aalborg Sygehus: Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje 2009:7-8.

Accepterede abstracts

1. Dalgaard KM. 24th ICN Congress; Leading change: Building Healthier Nations, Durban, Sydafrika, 27. juni - 4. juli 2009: Patient centred care and caring values (Paper).
2. Delmar C, Laursen BS, Dalgaard KM, Sørensen EE. ICN 24th quadrennial Congress, Durban, Sydafrika 27.juni til 4.juli 2009. Tema: Integrating research and clinical practice. (Workshop)

Undervisning

1. Fyraftensmøde sygeplejersker Sygehus Himmerland, Farsø, 25. november 2009. Tema: Når tiden ikke lykkes og når tiden lykkes.
2. Kursusrække for Hjemmeplejen Vesthimmerlands Kommune Års, 24. november 2009. Tema: Palliation i primærsektoren - pårørende.
3. Kursusrække for hjemmeplejen, Vesthimmerlands Kommune Års, 17. november 2009. Tema: Palliation i primærsektoren - pårørende.
4. Kursusrække for hjemmeplejen Vesthimmerlands Kommune Års, 10. november 2009. Tema: Palliation i primærsektoren - pårørende.
5. Kursusdag for frivillige Hospice Limfjorden, Skive, 31. oktober 2009. Tema: At være pårørende til en døende.
6. Hoveduddannelseskursus i Hæmatologi i Medicinsk behandling af den hæmatologiske patient, Aalborg Sygehus, 2. oktober 2009. Tema: Palliativ og supportiv behandling af den hæmatologiske patient.
7. Uddannelsesdag for respiratoriske sygeplejersker i Danmark, Århus, 1. oktober 2009. Tema: Sygeplejeforskning indenfor kræftområdet - metode til udvikling af klinisk praksis.

8. Efteruddannelseskursus for erfarne hæmatologiske sygeplejersker Øst Danmark, Rigshospitalet, København, 30. september 2009. Tema: Palliation i en behandlingsintensiv hæmatologisk afdeling.
9. Efteruddannelse sundhedsprofessionelle Region Nord, Sygepleje til mennesker med kræft, UCN, Aalborg, 29. september 2009. Tema: Pårørende - samarbejde, inddragelse og omsorg.
10. Aftenmøde organkirurgiske afdelinger, Vejle Sygehus, 23. september 2009. Tema: pårørende i den palliative indsats - synlige deltagere med egne behov.
11. Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, valgmodul i palliativ indsats, mellem menneskelige aspekter, VIA University College, Silkeborg, 4. september 2009. Tema: Indsatsen for pårørende - samarbejde og omsorg.
12. Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, valgmodul i palliativ indsats, mellem menneskelige aspekter, VIA University College, Silkeborg, 31. august 2009. Tema: Den sundhedsprofessionelles møde med familien - en særlig udfordring.
13. Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, valgmodul patientologi - mennesker med kræft, Professionshøjskolen Metropol Herlev, 12. maj 2009. Tema: Tiden og rummets betydning i den palliative indsats.
14. Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, valgmodul patientologi - mennesker med kræft, Professionshøjskolen Metropol Herlev, 12. maj 2009. Tema: Et uhelbredeligt sygdomsforløb som de syge og de pårørende oplever det.
15. Seminarforløb i palliation for sundhedsprofessionelle, CVU Sønderjylland Kolding, 29.april, 2009. Tema: Samspil med pårørende og patienter - palliativ behandling og sygepleje.
16. Fællesmøde for lokalforeningsformænd, regionsudvalg og hovedbestyrelsesmedlemmer i Nordjylland, Kræftens Bekæmpelse Aalborg, 31.marts 2009. Tema: Palliation - erfaringer med indsatsen på sygehuset.
17. Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, valgmodul i palliativ indsats, VIA University College Silkeborg, 11. marts 2009. Tema: Et uhelbredeligt sygdomsforløb som de syge og de pårørende oplever det.
18. Tværfagligt kursus for professionelle i sundhedsvæsenet, Den palliative indsats i Nordjyllands Amt, Aalborg, 5. februar 2009. Tema: Pårørende i den palliative indsats.

Inviterede foredrag

1. 14 th Annual Meeting, Nordic Forum for BMT Nurses, København, 26.november 2009. Cancer in everyday life.
2. Temadag sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, Forskning i kliniks praksis - med mangfoldighed af metoder, Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Aktionsforskning - en metode til forandring i praksis og udvikling af ny viden i en sammenhængende proces.
3. Temadag sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, Forskning i kliniks praksis - med mangfoldighed af metoder, Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Interventionsforskning, hvad og hvorfor?

- Smerteseminar, Smerteklinikken og Det Palliative Team, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital, 5. november 2009. Tema: At leve med uhelbredelig sygdom.
- Temadag palliativt forskernetværk i Danmark, Bispebjerg Hospital, 4. november 2009. Tema: Forskning og udvikling af palliation i hospitalsregi.
- Seminar i palliation Vestnorge, Haraldsplass Diakonale Høgskole Bergen, 9. september 2009. Tema: Uhelbredelig sygdom som et eksistentielt vendepunkt i livet.
- Seminar i palliation Vestnorge, Haraldsplass Diakonale Høgskole Bergen, 9. september 2009. Tema: Forskning i palliativ praksis i hospitalsregi.
- Temaeftermiddag personale ved hæmatologisk afdeling, Odense Universitetshospital, 17. juni 2009. Tema: Projekt lindrende indsats i en hæmatologisk afdeling.
- Temadag for hæmatologiske sygeplejersker i Danmark, Aalborg Sygehus, 13. januar 2009. Tema: palliation i en behandlingsintensiv hæmatologisk afdeling - et tværfagligt aktionsforskningsprojekt.
- Temadag, Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Tema: Forskning i klinisk praksis - med mangfoldighed af metoder.,
- Forskerdag i palliation, Forskernetværket for Palliation Danmark, Bispebjerg Hospital, 4. november 2009.
- Temadag for ledende sygeplejersker og udviklingssygeplejersker ved Aalborg Sygehus, Dronninglund 26. oktober 2009. Tema: Sygeplejeforskning og innovation
- Fagdag, Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus 23. oktober 2009. Tema: Omsorgsetik i klinisk sygepleje.
- Ph.d. seminar, Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Aarhus Universitetshospital, 9.- 11. september 2009. Tema: Teori, kontekst og praksis.
- Ph.d. kursus, University of Southern Denmark and University of Ulster, Syddansk Universitet, Odense, 26.-28. maj 2009. Tema: Action Research Course.
- Høstmøde Hæmatologisk Afdeling, Aalborg Sygehus, 4. september 2009.
- Forskningsdag, Aalborg Sygehus, 22. april 2009.
- Kursus i palliation, De palliative teams, Region Nordjylland, Aalborg kongres & Kultur Center, 21. april 2009.
- Gæsteforelæsning, Tove Giske, førsteamanuensis, Forsknings- og fagutviklingspsykeleier, Haraldsplass diakonale sykehus og Haraldsplass diakonale høgskole, Aalborg Sygehus, 24. marts 2009. Tema: Å vente på at få en diagnose på sykehus,
- Gæsteforelæsning, Åsa Roxberg førsteamanuensis, Senter for relationsutvikling, Haraldsplass diakonale høgskole og IVOSA, Växjö universitet i Sverige, Aalborg Sygehus, 24. marts 2009. Tema: Hva er trøst?
- Temadag, Sygeplejefagrådet ved Aalborg Sygehus, 20. marts 2009. Tema: Ethiske udfordringer og dilemmaer i pleje og behandling.
- Ph.d. forsvar, Edith Mark, ph.d. studerende ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi, Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet og Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Aalborg Sygehus, 23. januar 2009. Forelæsnings-tema "Restriktiv spising i narrativ belysning
- Temadag for Hæmatologiske sygeplejersker i Danmark, Aalborg Sygehus, 13. januar 2009.

Vejledning og bedømmelse

Masterspeciale i Klinisk Sygepleje, forårssemester 2009.

Konference- uddannelse - og kursusplanlægning

- Fagmodul i palliation, masteruddannelsen i Humanistisk palliation, Institut for Sociologi, Sociale forhold og Organisation, det samfundsvidenskabelige fakultet, Aalborg Universitet.
- Temadag Sygeplejefagrådet, Aalborg Sygehus, 18. november 2009. Forskning i klinisk praksis - med mangfoldighed af metoder.
- Valgmodul, den sundhedsfaglige diplomuddannelse, VIA University College, september/oktober 2009. Palliativ indsats - mellem menneskelige aspekter.
- Valgmodul Den sundhedsfaglige diplomuddannelse, VIA University College, marts/april 2009. Den palliative indsats.

Deltagelse i konferencer

- 24th. ICN congress, Durban Sydafrika, 27. juni - 4. juli 2009. Tema: Leading change: Building Healthier Nations.
- Hæmatologisk Vår møde, Region Midt- og Nordjylland, Aalborg Sygehus, 24. april 2009.
- 10 års jubilæumskonference, Hospice Søholm og Det Palliative Team, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital, Århus 27. marts 2009. Tema: Fremtidens udfordringer for den palliative indsats.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

- Ph.d. forsvar, Pia Riis Olsen, ph.d. studerende ved Afdeling for Sygeplejevidenskab, Institut for Folkesundhed, Det sundhedsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet, Århus 3. december 2009: Forelæsnings-tema: "Towards a theory of network-focused nursing - A grounded theory study of teenager and young adult cancer care.

Udnævnelser, legater, priser m.m.

Modtaget kr. 120.000 fra Det Obelske Familiefond til projekt lindrende indsats 2009

Medieomtale

- Interview og artikel af journalist Dorthe Kvist. Jubilæumsbog KamillianerGaarden, Center for Lindrende behandling, 2009:116-125. Overskrift: Den gode død udenfor hospice.
- Interview og artikler af journalist Mogens Møller. Nordjyske Stiftstidende, 8. september 2009: 1, 8-9. Overskrifter: Åben snak om døden, lægen bad for muslim, lettere at snakke om døden, lettelse at få sat ord på.

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Repræsentant i DASYS Forskningsråd 2007 -

Ordinært medlem Nordisk Forskernetværk i Thantologi 2008 -

Ordinært medlem Faglig sammenslutning for hospice- og palliationssygeplejersker 2008 -

Ordinært medlem af Faglig Sammenslutning for udviklings- sygeplejersker og klinisk oversygeplejersker 2007 -

Ordinært medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning 2007 -

Ordinært medlem Dansk Forskernetværk i Palliation 2004 -

Ordinært medlem Forening for Palliativ Indsats

Ordinært medlem Hospice Forum Danmark 2005

Refereebedømmer

Vård i Norden, fra 2008 -

Sygeplejersken fra 2008 -

Bestyrelses- og udvalgsposter

Bestyrelsesmedlem DMCG- palliation 2008 -

Repræsentant i Sundhedsstyrelsens Kræftstyregruppe 2007 -

Andet

Studiebesøg, Sunniva Klinik i palliasjon, Bergen, 8. september 2009. Tema: Palliation.

Studiebesøg, Kompetencecenter i lindrende behandling, Helseregion Vest, Bergen, Norge, 8. september 2009. Tema: Organisering af et kompetence Center

Studiebesøg, Hospice i Durban, Sydafrika, 4. juli 2009.

Edith Mark

Bog baseret på originale data

Mark, E. Restriktiv spisning i narrativ belysning : En fænomenologisk undersøgelse af børns oplevelser af spisning ved diabetes eller overvægt. Ph.d. afhandling. Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 2008 (375 sider): ISBN: 978-87-90880-21-7.

Accepterede abstracts

1. Mark, E. 4th International Storyline Conference; Creating Worlds – Constructing Meaning, Portland, Oregon, USA, 7. august 2009. Children's Self Esteem (Paper)
2. Mark, E. Forskningsdag 2009, Aalborg Sygehus, 30. april 2009. Kreativ forskning. (Poster)
3. Mark, E. Forsknings og udviklingskonference 2009; Mangfoldighed i metodevalg. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, København, 29. januar 2009: Kreativ forskning. (Paper)
4. Mark, E. Ph.d.-forsvar. Institut for Kommunikation, Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet & Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital, Aalborg Sygehus, 23. januar 2009: Restriktiv spisning i narrativ belysning : En fænomenologisk undersøgelse af børns oplevelser af spisning ved diabetes eller overvægt (Flyer)

Undervisning

1. Undervisning af sygeplejersker, der arbejder med sclerosepatienter. Landsmøde 2009. Middelfart, 13. november 2009. Tema: Sygepleje faglig dokumentation – hvad der ikke dokumenteres.
2. Undervisning af sundhedsprofessionelle ved modul i SD-studiet: Udviklingsbaseret og forskningsorienteret praksis, University College Nordjylland, 20. oktober 2009. Tema: Hvad vil det sige at arbejde med udvikling af viden?
3. Undervisning for uddannelsesansvarlige sygeplejersker i Medicinsk Center, Aalborg Sygehus, 9. februar 2009. Tema: Forbindelser mellem kreativitet og udvikling.

Vejledning og bedømmelse

Censor ved kandidatuddannelsen i sygepleje, Aarhus Universitet, 4. januar 2010 – 14. januar 2010

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægning

1. Nordisk ph.d.-seminar for sundhedsprofessionelle. Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, 9. – 11. september 2009. Tema: Teori, kontekst og praksis.
2. Temaeftermiddag for oversygeplejersker og Forsknings- og Udviklingsfunktionen i Medicinsk Center, Aalborg Sygehus, 2. september. Tema: Prioritering af kerneydelser i medicinsk sygepleje.

Deltagelse i konferencer

1. Tværfaglig konference for alle ansatte ved Aalborg Sygehus, 11. november 2009. Tema: Hvordan skaber vi fælles forståelse? Fokus på patienter med anden etnisk baggrund.
2. Nordisk ph.d.-seminar for sundhedsprofessionelle. Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, 9. – 11. september 2009. Tema: Teori, kontekst og praksis.
3. 16th Golden Circle Seminar for undersøgelse og drøftelse af teoretisk og praktisk pædagogik, Portland, Oregon, USA, 9. – 11. august 2009.
4. 4th International Storyline Conference., Portland, Oregon, USA, 7. – 9. august 2009. Tema: Creating Worlds – Constructing Meaning.
5. International Human Science Research Conference, Molde, Norge, 17. – 20. juni 2009. Tema: Challenging the past - interpreting the present - envisioning the future.
6. Tværfaglig konference om sundhedsfremme og forebyggelse som rehabilitering i ældreomsorgen, VIA University College, Århus. 14. maj 2009. Tema: Ældre på sygehuset og i hjemmet.
7. Nordic College of Caring Science (NCCS) årskonference. Oslo, Norge 25. – 27. marts 2009. Tema: Eldre, omsorg (vårdande) og verdighet - mangfold og funksjon.

Medieomtale

1. Interview og artikel af journalist Pia Richter, Viborg Folkeblad, E-avisen, 2. marts 2009. Overskrift: Skam vejer tungere end kilo.
2. Interview og artikel af journalist Pia Richter, De Bergske, tillægget Fri, 28. februar 2009. Overskrift: Gode fortællinger giver livsappetit

Udnævnelser, legater, priser m.m.

Konferencelegat fra Det Obelske Familiefond kr. 15.000 kr. til deltagelse i og præsentation af paper ved 4th International Storyline Conference., Portland, Oregon, USA, 7. – 9. august 2009.

Kontinuerlige aktiviteter

Refereebedømmer

International Nursing Review, fra januar 2007 -
Scandinavian Journal of Caring Sciences, fra januar 2006 -

Netværk

Medlem af Astrid Lindgren Selskapet
Medlem af Golden Circle, The International association for Educational Design.

Bente Hoeck

Orlov fra 1. september 2008 – 31. marts 2009

Abstracts

1. Hoeck B, Delmar C. 5th International Congress of Qualitative Inquiry, University of Illinois, USA, den 20. - 23. maj, 2009: Meta-synthesis - Is it epistemologically viable? (Paper).
2. Hoeck B, Delmar C. ICN 24th Quadrennial Congress, Durban, Sydafrika, den 27. juni - 4. juli, 2009: Meta-synthesis – one way of making nursing practice evidence-based (Paper).

Deltagelse i konferencer

5th International Congress of Qualitative Inquiry, University of Illinois, Urbana-Champaign, Illinois, USA, 20. - 23. maj,

2009. Tema: Advancing human rights through qualitative research viable?

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige selskaber

Medlem af Nordic College of Caring Sciences, 2005 -
Medlem af Forum for Akademiske Sygeplejersker, 1998 -
Medlem af Danske Selskab for Sygeplejeforskning, 1995 -

Referee-bedømmer

Referee-bedømmer for Scandinavian Journal of Caring Sciences, 2001 -

Andet

Medlem af redaktionsgruppen for Klinisk Sygepleje, 2006 -

Dorte Buchwald

Originalartikler og bogkapitler baseret på original data

Buchwald D; Schantz-Laursen B; Delmar C. Video Diary Data Collection in Research with Children: An Alternative Method. International Journal of Qualitative Method; 2009, 8 (1): 12-20

Undervisning

1. Temaaften på Poulstrup skole den 19. januar 2009. Tema: Børn af alvorligt syge og døende forældre
2. Frivillige i Kamillus Hjørring 22. januar 2009. Tema: Børn og sorg
3. Sygeplejefagdag, Sygehus Vendsessel den 5. februar 2009. Tema: Børn af alvorligt syge og døende forældre
4. Erfarne hæmatologiske sygeplejersker, Rigshospitalet, den 25. februar, 2009: Emne: Børn og sorg
5. Sygeplejeuddannelsen, UCN, Hjørring 25. marts, 2009. Emne: Børn og sorg
6. Sygeplejerskeuddannelsen, UCN, Hjørring 27. marts, 2009. Emne: Børn og sorg
7. Sygeplejeuddannelsen, UCN, Hjørring 1. april, 2009. Emne: Børn og sorg
8. Rotary Hjørring den 22 april, 2009. Emne: Børn og sorg

9. Diplommodul i palliation, Silkeborg den 15. september, 2009. Emne: Kulturmødet med børn og samtaler med børn
10. Diplommodul i palliation, Silkeborg den 23. september, 2009. Emne: Kompetenceudvikling
11. Sygeplejerskeuddannelsen, UCN, Hjørring 23. oktober, 2009. Emne: børn og sorg
12. Sygeplejerskeuddannelsen, UCN, Hjørring 28. oktober, 2009. Emne: Børn og sorg
13. Sygeplejefagdag, Odense universitetshospital den 19. november, 2009. Emne: Børn og sorg
14. Sygeplejerskeuddannelsen, UCN, Hjørring 16. december, 2009: Emne: Palliation

Vejledning og bedømmelse

4 opgaver på det palliative diplommodul. Efterår 2009.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Ph.d. seminar Teori, kontekst og praxis. Forskningshus, Aalborg Sygehus, 9-11 september 2009:

Medieomtale

Interview og artikel af Dorte Buchwald. Nordjyske den 22. oktober 2009. Overskrift: Hjælp til at få en god død..

Mette Grønkjær

Orlov fra 1. september 2008 - 1. september 2009.

Abstracts

Grønkjær, M, Curtis, T, Delmar, C, de Crespigny, C, Nørgaard, M. Alcohol use in Denmark: Drinking contexts and the meaning of alcohol from a public health perspective, 2009 State Population Health Conference, South Australia, 31. oktober 2009 (Paper)

Udlandsophold

The University of Adelaide, Australia, School of Population Health and Clinical Practice, Discipline of Nursing, 15. september 2009 – 15. januar 2010.

Inviterede foredrag

Higher Degree Research Week: The University of Adelaide, Australia, School of Population Health and Clinical Practice, 23. september 2009: Alcohol use in Denmark: Drinking contexts and the meanings of alcohol from a public health perspective

Deltagelse i konferencer

2009 State Population Health Conference, South Australia, 31. oktober 2009

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Ph.d.-kursus: Teori, kontekst og praxis. Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg Sygehus, Aarhus Universitetshospital, 9. – 11. september 2009
2. Higher Degree Research Week, The University of Adelaide, Australia, School of Population Health and Clinical Practice, 21. - 25. september 2009

Legater

Legat: Det Obelske Familiefond kr. 10.000,-

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Medlem af Betwixt & Between; Medicinskanthropologisk Netværk

Medlem af Forum for ph.d.-studerende tilknyttet Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje

Andet

Beskikket censor ved Sygeplejerskeuddannelsen

Mette Kjerholt

Orlov fra 1.januar- 30.september 2009

Accepterede abstracts

Kjerholt M, Wagner L, Lindhardt T, Delmar C. Forskningsdag, Gentofte hospital 1.oktober 2009: Healthcare Professional Communication on care Trajectory of Chronically Ill Elderly

Undervisning

1. Undervisning af sygeplejestuderende i 6.semester, 17. februar 2009. Tema: Sammenhæng i patientforløb for ældre kronisk syge
2. Undervisning af sygeplejestuderende i 10.semester, 25. februar 2009. Tema: Humanvidenskabelige værdier i sundhedsvæsenet – feltstudier, aktionsforskning, deskriptiv analyse.
3. Undervisning af sygeplejestuderende 1. og 2. semester forår 2009. Temaer: Patientologi, Omsorg, behov og relationer, Aktivitet og immobilitet

Vejledning og bedømmelse

Vejleder på bachelorprojekter, forårssemesteret 2009

Censor på sundhedsfaglig diplomuddannelse, forårssemesteret 2009

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægning

Landskonference for kliniske udviklingssygeplejersker og oversygeplejersker. 29-30. september 2009. Tema: Mulige veje i sygeplejen – Vitale værdier i krydspor

Deltagelse i konferencer

1. ICN konference, Durban, 28.juni – 4.juli 2009.
2. Landskonference for kliniske udviklingssygeplejersker og oversygeplejersker. 29-30. september 2009. Tema: Mulige veje i sygeplejen – Vitale værdier i krydspor

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

Ph.d.kurser

1. Syddansk Universitet. Mødet mellem videnskabsteoretiske traditioner i humanistisk sundhedsvidenskab. 29-30. januar 2009
2. Syddansk Universitet. Health, disease and health practice in an multidisciplinary perspective. 27-28.august 2009
3. Syddansk Universitet. Oral and written communication in biomedicine. November-december 2009

Udnævnelser, legater, priser m.m.

Legat på 225.000 kr. fra Dansk Sygeplejeråds Forskningsfond. Marts 2009

Bevilling på 20.000 kr. fra Region Hovedstaden til betaling af ph.d.-afgift. August 2009

Medieomtale

Omtale i forbindelse med legat fra dansk Sygeplejeråds Forskningsfond, tidsskriftet Sygeplejerskens hjemmeside, 14. maj 2009

Kontinuerlige aktiviteter

Bestyrelses- og udvalgsposter

Bestyrelsesmedlem i Fagligt Selskab for Kliniske udviklingssygeplejersker og oversygeplejersker i Danmark

Bestyrelsesmedlem i Dansk Sygeplejeselskab i Danmark

Andet

Beskikket censor ved Sundhedsfaglige Diplomuddannelser

Medlem af Fagrådet i Dansk Gerontologisk Selskab

Tilknyttet Journal Club, Enhed for Klinisk Sygeplejeforskning, Syddansk Universitet

Charlotte Bjørnes

Bogkapitel baseret på originale data

Bjørnes CD. Hvordan kan en Online patientbog, baseret på WEB 2.0 teknologi, have en betydning i kontakten mellem mandlige cancerpatienter og sundhedsprofessionelle? I: Bygholm A, Andersen KN, Nøhr C. Sundhedssektorens digitalisering: Ledelse og effektmåling. Aalborg Universitetsforlag. 2009:159-194

Anden videnskabelig publikation

Bjørnes CD. "Online patientbog" is the name of a new information and communication tool. European Urology Today – EUA Newsletter. 2010.

Accepterede abstracts

1. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C., Dansk Selskab for Sygeplejeforskning, 29. januar 2009: Hvordan oplever mænd med prostatacancer kontakten med sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have en betydning? (Poster).
2. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C., Forskningsdag, Aalborg Sygehus, 30. april 2009: Hvordan oplever mænd med prostatacancer kontakten med sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have en betydning? (Poster)
3. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patients and healthcare professionals? Second International Workshop, Infrastructures for Health Care, juni 2009 (Poster)
4. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C., ICN Congress: Leading Change; Building Healthier Nations. International Council of Nurses, Durban, Sydafrika, 29.

juni – 4. juli 2009: How can an online patient book contribute in the contact between male cancer patient and healthcare professionals? (Poster)

Copyright

Online patientbog© Aalborg Sygehus – Region Nordjylland

Website:

www.onlinepatientbog.dk Online patientbog© uploaded september 2009

Undervisning

1. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 20. januar 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
2. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 27. januar 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
3. Urologisk Ambulatorium. Aalborg Sygehus. 10. februar 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
4. Studiebesøg i Urologisk Afdeling, Aalborg Sygehus. 19. marts 2009. Tema: Rundvisning i Urologisk Afd. for Judith Gregory, æresprofessor ved Aalborg Universitet, IIT Institut i Illinois (Institut for Design (IT), Christian Nøhr, professor i sundheds-it, Aalborg Universitet, Marianne Sørensen, Institut for Sundhedsvidenskab og teknologi, Aalborg Universitet, Jimmy Klitgaard, IT specialist IBM, Lone S. Petersen, ph.d.-studerende, Aalborg Universitet
5. Operationsafsnit Nord. Aalborg Sygehus. 12. maj 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
6. Sekretærgruppen, Urologisk Afd. Aalborg Sygehus. 14. maj 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
7. Lægegruppen, Urologisk Afd. Aalborg Sygehus. 9. juni 2009. Tema: Oplæg til samarbejde om interventionsprojekt
8. 1 års præsentation: Aalborg Universitet, Institut for Samfundsudvikling og Planlægning. 17. august 2009. Tema: Præsentation af ph.d.-forløbet 1. år
9. Urologisk Ambulatorium. Aalborg Sygehus. 11. august 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog
10. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 20. august 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog
11. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 24. august 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog
12. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 26. august 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog
13. Lægegruppen, Urologisk Afd. Aalborg Sygehus. 7. oktober 2009. Tema: Oplæg om Online patientbog
14. Operationsafsnit Nord. Aalborg Sygehus. 3. november 2009. Tema: Oplæg om Online patientbog og ICN kongres
15. Landsmøde for Urologiske oversygeplejersker og udviklingssygeplejersker. Aalborg Sygehus. 5. november 2009. Tema: Oplæg om ph.d.-projekt og Online patientbog

16. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 17. november 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog
17. Urologisk Sengeafsnit. Aalborg Sygehus. 24. november 2009. Tema: Oplæring i Online patientbog

Vejledning og bedømmelse

1. Undervisningsassistent/vejleder: Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi, Aalborg Universitet
2. Diplomopgave, sygeplejefaglig leder på Diplomuuddannelse
3. Eksamensopgave, lægesekretærelev

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægning

1. Ph.d.-kursus. Ph.d.-foreningen, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Arbejdstitel: Klinisk Forskning - infrastruktur, regelsæt og præmisser for udøvelse og vidensspredning. Afventer endelige datoer
2. Ph.d.-dag. Ph.d.-foreningen, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Planlagt til 28. januar 2010

Deltagelse i konferencer

1. Fremtidens sundhed: Mirakler eller hårdt arbejde. Europahallen, Aalborg. 11. juni 2009. Tema: Konference om velfærds- og sundhedsteknologi.
2. Infrastructures for Health Care 2009. Second International Workshop, SundhedsITnet. Københavns Universitet. 18.-19. juni 2009. Tema: Infrastructures for Health Care. Connecting practices across institutional and professional boundaries.
3. ICN Congress: Leading Change; Building Healthier Nations. International Council of Nurses. Durban, Syd afrika. 27. juni – 4. juli 2009. Tema: Leading Change; Building Healthier Nations. Subtema: Technology, innovations and informatics
4. E-Sundhedsobservatoriet, Årskonference. Nyborg. 21.-22. oktober 2009. Tema: E-sundhed - en hjørnesten i sundhedsvæsenets infrastruktur
5. Årsmøde. Dansk Selskab for Klinisk Telemedicin. København. 6. november 2009. Tema: Telemedicinsk behandling af patienter med kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL). Hvad ved vi og hvor langt er vi i Danmark?

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Ph.d.-kursus. Aalborg Universitet. 14.-15. januar 2009. Tema: Design Thinking and Informatics. m. Judith Gregory.
2. Temadag. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Panum Institutet, København. 29. januar 2009. Tema: Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg.
3. Foredrag. Strategisk publicering. Forskningens Hus, Aalborg Sygehus. 27. februar 2009. Tema: Publicering. v. cand.scient.bibl. Jens Peter Andersen.
4. Workshop. 5. workshop om informationsarkitektur, SundhedsITnet. IT-Universitet, København. 26. februar 2009. Tema: IT-arkitektur og det sunde menneske – epi-

- stemologiske og ontologiske konsekvenser af det moderne teknologi begreb/Hvilke krav stiller ønsket om interoperabilitet til sundheds IT arkitektur?
5. Vejlederkursus. Aalborg Universitet. 3. marts 2009. Tema: Vejleder ved Aalborg Universitet. Gæsteforelæsning. Aalborg Universitet. 18. marts 2009. Tema: Tiltrædelsesforelæsning. v. æresprofessor Judith Gregory, Aalborg Universitet og IIT Institut i Illinois (Institut for Design (IT)).
  6. Gæsteforelæsninger. Forskningens Hus, Aalborg Sygehus. 24. marts 2009. Tema: Hva er trøst? Vårdande og ikke-vårdande trøst, v. førsteamanuensis Åsa Roxberg, Senter for relasjonsutvikling, Haraldsplass diakonale høyskole og IVOSA, Växjö universitet i Sverige. Og: Å vente på å få en diagnose på sykehus. Hvordan kan helsepersonell gjøre utredningstiden så lite smertefull som mulig? v. førsteamanuensis Tove Giske, Forsknings og fagutviklingspsykeleier, Haraldsplass diakonale sykehus og Haraldsplass diakonale høyskole.
  7. Forskningens Dag. Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 30. april 2009. Tema: Innovationsstrategi/Videnskabelig uredelighed – begreber, kontrol og forebyggelsesmuligheder/Hjernen og kreativiteten.
  8. Ph.d.-forsvar. Aalborg Universitet. 14. maj 2009. Tema: Front end innovation. An action-oriented case study of factors supporting front end innovation v. Annebeth Aagaard
  9. Ph.d.-kursus. Københavns Universitet. Dansk Forskerskole i psykologi. 25.-29. maj 2009. Tema: Videnskabs-teori m. Simo Køppe.
  10. Foredrag. Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. 10. juni 2009. Tema: Mænd og sygdom. Reaktionen, relationer og kommunikation v. afdelingspsykelejer Hanne Viuf
  11. Ph.d.-seminar. Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. Forskningens Hus. 9.-11. september 2009. Tema: Teori, kontekst og praxis.
  12. Gæsteforelæsning. Sundhedsinformatik – den nyeste forskning i USA. SundhedsITnet. Aalborg Universitet. 21. september 2009. Tema: Sundhedsinformatik – den nyeste forskning i USA v. 2 amerikanske forskere: Emily Cambell og Steven Bedrick.
  13. Ph.d.-kursus. Århus Universitet. 17.+18.+24. september 2009. Tema: Grundkursus i pædagogik.
  14. Foredrag (heldag) Filosofiske perspektiver på pleje. Folkeuniversitet, Aalborg. 19. oktober 2009. Tema: Filosofiske perspektiver på pleje v. adjunkt Torben E. Andreasen.
  15. Foredrag. Folkeuniversitet, Aalborg. Efterår 2009. Tema: Sundhedsvidenskab: Hjernen på kryds og tværs.
  16. Foredrag. Folkeuniversitet, Aalborg. Efterår 2009. Tema: VR media Lab.
  17. Foredrag. Folkeuniversitet, Aalborg. Efterår 2009. Tema: Sundhedsvidenskab: Stamceller.
  18. Temadag. Sygeplejefagrådet, Aalborg Sygehus. 18. november 2009. Tema: Forskning i klinisk praksis – med en mangfoldighed af metoder.
  19. Ph.d.-forsvar. Århus Universitet. 23. november 2009. Tema: After colonic surgery: A phenomenological study of participating in fast-track programme.
  20. Ph.d.-kursus. Århus Universitet. 26.-27. november 2009. Tema: Innovation og forskning.
  21. Ph.d.-forsvar. Aalborg Universitet. 18. december 2009. Tema: Fryder forandring? Casestudie af EPJ udbudsprocessen i Region Nord - belyst gennem en procesevaluering med fokus på lægerne som sociale bærere af den elektroniske patientjournal, EPJ.
- Udnævnelser, legater, priser m.m.**
- Posterpris. Dansk Selskab for sygeplejeforskning. Temadag 29. januar 2009. København. Tema: Sygeplejeforskning – mangfoldighed i metodevalg. Bjørnes CD, Laursen BS, Delmar C, Nøhr C. Hvordan oplever mænd med prostatacancer kontakten med sundhedsprofessionelle og kan en online kontakt have en betydning?
- Bevilling, rejselegat. Den Obelske Familiefond Beløb
- Bevilling, rejselegat. Sygehusledelsen, Aalborg Sygehus. Beløb
- Bevilling, jf. samarbejde. IT-Afdelingen, Projekt og Udvikling, Region Nordjylland. Beløb
- Bevilling, jf. samarbejde med IT-Afdelingen: Svarende til 20 udviklingstimer. Idéklinikken ved Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital Beløb
- Bevilling, jf. samarbejde med IT-Afdelingen: Svarende til 37½ udviklingstimer. Idéklinikken ved Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital Beløb
- Bevilling, projektstøtte. Novo Nordisk Fonden Beløb
- Medieomtale**
1. Online patientbog skal hjælpe mænd med prostatakræft. Aalborg Sygehus. Nyheder. 15. september 2009
  2. Online patientbog skal hjælpe mænd med prostatakræft. Kræftcentrum Aalborg. Nyheder. September 2009
  3. Online patientbog skal hjælpe mænd med prostatakræft. Forskningens Hus. Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospital. september 2009
  4. Online patientbog skal hjælpe mænd med prostatakræft. PROPA Nyt. November 2009
  5. Online patientbog skal hjælpe mænd med prostatakræft. b2bonline.dk Erhverv til erhverv. 2009. <http://b2b.fushi.dk/search/node/online%20patientbog>
  6. Hvilken betydning har online kontakt for mænd med prostatacancer? Udforsk – om forskning på Århus Universitetshospital. 2. halvår 2009.
  7. Patienttryghed 2.0. Dit sygehus i fokus. Strategijavis. Aalborg Sygehus. Århus Universitetshospital. December 2009

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige selskaber

Medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. 2007-
Medlem af Forum for ph.d.-studerende tilknyttet Forsknings-
enhed for Klinisk Sygepleje ved Aalborg Sygehus. 2008-
Medlem af SundhedsITnet, Ledelse og effektmåling faggrup-
pe (national akademisk evalueringsgruppe) 2008-
Medlem af Dansk Selskab for Klinisk Telemedicin. 2008-
Medlem af Dansk Selskab for Medicinsk Informatik (DSMI).
2009-
Medlem i Netværk under DaRSIS (Danish Research School
for Information Systems). 2009-
Næstformand Ph.d.-foreningen, Aalborg Sygehus, Århus Uni-
versitetshospital. 2009-

Bestyrelses- og udvalgsposter

Repræsentant i Implementeringsgruppen for Den Nationale
Studieordning, Sygeplejerskeuddannelsen, Aalborg Sygehus,
Århus Universitetshospital. 2007-9/2009
Medlem i arbejdsgruppe om: Udvikling af efteruddannelse
for operationssygeplejersker. 2007-5/2009

Andet

Studiebesøg. Inkosi Albert Luthuli Central Hospital, Durban.
Syd Afrika. 4. juli 2009. Tema: Højteknologisk, papirløst sy-
gehus i Syd Afrika

Karin Bundgaard

Accepterede abstracts

Bundgaard K, Nielsen KB, Elgaard Sørensen E. Kursus: Teori-
og begrebsudvikling, Aarhus Universitet. 29. april 2009: Hu-
manøkologisk sygepleje

Undervisning

1. Journal Club, Aalborg Sygehus – 2 timer. 16. april 2009.
Kvantitative metoder
2. Opponent på fremlæggelse, Ph.d.-seminar, Forsknings-
enhed for Klinisk Sygepleje, Aalborg sygehus. 10. sep-
tember 2009: Teori, kontekst og praxis

3. Efteruddannelse for urologiske sygeplejersker, Aalborg
Sygehus – 2 timer: 5. oktober 2009: Kommunikation
med patienter ved korttidskontakter

Deltagelse i konference

Forskningens dag, Aalborg Sygehus, Århus Universitetshospi-
tal, 30. april 2009.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Ph.d.-dag: Aarhus Universitet. 16. januar.
2. Ph.d.-kursus: Aarhus Universitet. 27.-30. april 2009:
Teori- og begrebsudvikling.
3. Ph.d.-kursus: Aarhus Universitet. 5.-6.. februar 2009: In-
troduktion til Stata.
4. Ph.d.-kursus: Aarhus Universitet. 11., 18., 25. februar,
4., 11., 18., 25 marts & 1. april. Eksamen 2.-29. april
2009: Biostatistik.
5. Ph.d.-seminar: Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Aal-
borg Sygehus. 9.-11. September: Teori, kontekst og praxis
6. Tværfagligt forskerkursus: Forskningsenhed for Klinisk
Sygepleje, Aalborg Sygehus, 11. maj: Formidlingskursus
7. Forskningsmøde, Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aar-
hus Universitet. 7. december 2009: Forskningsetik

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

Medlem af Dansk Selskab for Sygeplejeforskning 2008-
Medlem af Forum for Ph.d.-studerende ved Enhed for klinisk
Sygepleje, Forskningens hus
Deltager i Seminarer for Ph.d.-studerende, Sygeplejeviden-
skab, Sundhedsvidenskab AU

Mette Holst

Accepterede abstracts

1. Holst M, Rasmussen H.H, Laursen B. S. ICN congress,
Durban, Southafrica, 27. juni – 4. juli 2009: Patient expe-
riences of undernutrition during hospital stay (Poster).
2. Holst M, Jacobsen B.A, Rasmussen H.H. ICN congress,
Durban, Southafrica, 27. juni – 4. juli 2009: Impact of

nutrition information and corporation with the staff: A questionnaire based investigation of patient perception in three medical departments (Paper).

3. Holst M, Jacobsen B.A, Rasmussen H.H. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Forsknings- og udviklingskonference, Panum Institut, 29. januar 2009: Impact of undernutrition in the individual patient. A qualitative interview study (Paper).
4. Holst M, Rasmussen H.H, Laursen B.S. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Forsknings- og udviklingskonference, Panum Institut, 29. januar 2009: Impact of nutrition information and cooperation between patients and nursing staff (Poster).
5. Holst M, Mortensen MN, Jacobsen BA, Rasmussen H. H. ESPEN European Society for Enteral and Parenteral Nutrition and Metabolism. Wien, 31. august 2009: Efficacy of serving bedside in-between meals – an intervention study in three medical departments. (Poster).
6. Bedside in-between meals – aspects of clinical nursing , 31. august 2009, ESPEN (Paper).
7. Holst M, Jacobsen B.A, Rasmussen H.H Forsknings Dag. Aalborg Sygehus, 30. april 2009: Impact of nutrition information corporation with the staff.(Poster).
8. Holst M, Rasmussen H.H, Laursen B.S Forsknings Dag. Aalborg Sygehus, 30. april 2009: Patient experiences of undernutrition during hospital stay. Impact of nutrition information and corporation between patients and nursing staff. (Poster).

Undervisning

1. Kontinuerlig undervisning for Ernæringssteams, plejepersonale og læger, Medicinsk Center Aalborg Sygehus.
2. Kontinuerlig undervisning af sygeplejestuderende, Refleksionsøvelser. Medicinsk Center Aalborg Sygehus.
3. Undervisning af køkkenpersonale i forbindelse med MORE-projekt, 5. marts 2009.
4. Årsmøde i Norsk Selskab for Klinisk Ernæring, 14. januar 2009. Syg og Sulten. En kedelig cocktail.
5. Kærbykolen. 7. klasser, 27. januar 2009. Om krop, mad og motion.
6. Viborg-Skive-Kjellerup Sygehus, 25. februar 2009. Ernæring til hospitalsindlagte patienter - med fokus på kostens betydning for rehabilitering.
7. Efteruddannelsesdag for sygeplejersker og diætister. Dansk Selskab for Klinisk Ernæring, den 27. februar 2009.
8. Uddannelses- og udviklingsgruppen Medicinsk Center, den 9. marts 2009: Underernæring - screening; hvem, hvordan og hvorfor samt præsentation af Ph.d. projekt, ” Omstændigheder, der påvirker ernæringstilstand ved indlagte patienter”.
9. Årsmøde i Dansk Selskab for Klinisk Ernæring. Århus, den 24. april 2009: Kommunikation mellem patienter og plejepersonale om ernæring.
10. Temadag Sønderborg Sygehus, den 29. april 2009: God ernæringspraksis.

11. Studiebesøg fra UNN, den 12. maj 2009: Risikofaktorer for underernæring.
12. Hoveduddannelse i Gastroenterologi og Hepatologi, Aalborg, den 5. oktober 2009: Screening, ernæringsmæssig risikovurdering, plan for ernæringsterapi og monitorering.
13. Intern Efteruddannelse i Grundlæggende Sygepleje for SOSU-assistenten. Region Midtjylland, den 26. oktober 2009.
14. Workshop for ernæringssteams ved Aalborg Sygehus, 12. november 2009. Kostvejledning og informationsmateriale, herunder skriftligt informationsmateriale til patienter og personale, pædagogiske overvejelser i forhold til kostamtaler med patienter samt støtte materiale.

Vejledning og bedømmelse

Idekliviken, Aalborg Sygehus, 21. august 2009: Vejledning om test af materiale til kostregistrering.

Nordisk Nutritions Akademi, 1., 2. og 3. oktober 2009. Tværfaglig uddannelse i Klinisk ernæring med multicenterstudie.

Konference-, uddannelses- og kursusplanlægning

1. Studiebesøg fra Ernæringscentret UNN, 11. og 12. maj 2009.
2. Tværfaglig efteruddannelsesdag ved Dansk selskab for Klinisk ernæring, 27. februar 2009.
3. Behandling af Svær Overvægt. Dansk selskab for Klinisk ernæring. Århus, 15. september 2009.
4. Nordisk Nutritions Akademi. Tværfaglig uddannelse i Klinisk ernæring med multicenterstudie, 1., 2. og 3. oktober 2009.
5. ESPEN European Society for Enteral and Parenteral Nutrition and Metabolism. Wien 2009. Planlægning af international kongres, 15., 16. og 17. januar 2009.

Kongres- og konference deltagelse

1. Dansk Selskab for Sygeplejeforskning. Forsknings- og udviklingskonference, 29. januar 2009.
2. ESPEN European Society for Enteral and Parenteral Nutrition and Metabolism. Wien, 29. august – 2. september 2009.
3. ICN congress, Durban, Southafrica, 27. juni - 4. juli 2009.

Deltagelse i temadage, forelæsninger og andre kurser

1. Ph.d Kursus, 6. oktober 2009. Hvorfor sammenligne? Hvad kan sammenlignes? Hvordan sammenligne? Århus Universitet.
2. Nordisk Nutritions Akademi, Stockholm. 1. marts 2009.
3. Gastro Nord Dag. Ålborg. 11. september 2009.
4. Efteruddannelsesdag for Sygeplejersker og Diætister. Dansk Selskab for Klinisk Ernæring 27. februar 2009.
5. DSKE, København, 12. marts 2009. Børn og Proteinbehov.

6. Temadag for ernæringsteams ved Ålborg Sygehus, 23. marts 2009. Motivation.
7. Årsmøde i Dansk Selskab for Klinisk Ernæring. Århus, 24. april 2009.
8. DSKE. Århus, 15. september 2009. Behandling af svær overvægt.

Udnævnelser, legater, priser m.m.

Korterevarende forskningsstipendium til frikøb. Kr. 80.000.

Kontinuerlige aktiviteter

Videnskabelige Selskaber

DSKE. Dansk Selskab for Klinisk Ernæring, fra 2004 - 2010.

Bestyrelsessekretær i 2007 og 2009.

Nordisk Nutritions Akademi, Projektvejleder.

Ernæringscentret for Universitetssygehuset i Nord Norge. Styregruppedlem 2009-

ESPEN (European Society for Enteral and Parenteral Nutrition and Metabolism), Sygepleje repræsentant i "Education and Practise Committee", fra september 2007 - september 2011.

Refereebedømmer

Clinical Nutrition.

Nutrition.

Andet

Regionale Ernæringsudvalg 2009-

Ernæringsudvalget Ålborg Sygehus 2006-

Nyheder

[Identificering af potentielle forskere](#)
[Jubilæum](#)
[En undersøgelse af den operationsassisterende funktion](#)
[Lærende Indsats](#)
[Teori, kontekst og praksis](#)

At styrke livsmodet

"Vi har brug for fortællingen, så vi kan få åbnet øjnene og spontant og betingelsesløst se den appel om hjælp, som udgår fra den anden. Demed bliver vi i stand til at handle således, at livsmodet styrkes i den andens lidelse."

Kari Martinsen

Søg

Bogudgivelser

■ [Se bøger](#)

Galleri

[Se posterudstilling](#)

Det sker

[FoKSy-møde](#)
12. april, (8:00)

[Videnskabelige drøftelser](#)
12. april, (10:00)

[Journal Club for
oversygeplejersker](#)
13. april, (13:30)

[Fra idé til projekt -
introduktion til forskning i
sundhedsvæsenet](#)
21. april, (8:00)

[Samarbejdsrunde med
Afdeling for
Sygeplejevicenskab](#)
27. april, (8:00)

FoKSy - Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje

KORT OM FoKSy

- FoKSy arbejder systematisk hen mod det personorienterede sundhedsvæsen, hvor den gode, kloge og rigtige sygepleje tilbydes patienter og pårørende.
- FoKSy bedriver forskning inden for områderne: Omsorgsetik, livsfænomener og ledelsespraksis.
- FoKSy er optaget af sammenhængskraften mellem områderne: Sygeplejefaglighed, relationer, menneskelig lidelse og dens udtryksformer.

WWW.FOKSY.DK

ÅRSBERETNING 2009 FORSKNINGSENHED FOR KLINISK SYGEPLEJE, AALBORG SYGEHUS

Udgiver:

Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje, Forskningshus,
Sdr. Skovvej 15, 9000 Aalborg
Tel: 99 32 68 27
Fax: 99 32 68 01
E-mail: c.delmar@rn.dk
www.foksy.dk

© Marts 2010 - Aalborg Sygehus

ISBN 978-87-90880-25-5